

Arrest

nr. 292 850 van 16 augustus 2023
in de zaak RvV X / II

In zake: X

Gekozen woonplaats: ten kantore van advocaat F. GELEYN
Henri Jasparlaan 109
1060 BRUSSEL

tegen:

de Belgische staat, vertegenwoordigd door de staatssecretaris voor Asiel en Migratie.

DE WND. VOORZITTER VAN DE IIde KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat X, die verklaart van Syrische nationaliteit te zijn, op 16 december 2022 heeft ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging en de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van de gemachtigde van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie van 30 november 2022 tot weigering van verblijf met bevel om het grondgebied te verlaten (bijlage 26^{quater}).

Gezien titel I *bis*, hoofdstuk 2, afdeling IV, onderafdeling 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Gezien het administratief dossier.

Gelet op de beschikking van 25 april 2023, waarbij de terechtzitting wordt bepaald op 22 mei 2023.

Gehoord het verslag van rechter in vreemdelingenzaken C. DE GROOTE.

Gehoord de opmerkingen van advocaat J.-P. DOCQUIR, die *loco* advocaat F. GELEYN verschijnt voor de verzoekende partij en van attaché A. BORTOLAZZI, die verschijnt voor de verwerende partij.

WIJST NA BERAAD HET VOLGENDE ARREST:

1. Nuttige feiten ter beoordeling van de zaak

Op 27 oktober 2022 dient de verzoeker, die verklaart van Syrische nationaliteit te zijn, een verzoek om internationale bescherming in bij de Belgische autoriteiten.

Op 10 november 2022 richten de Belgische autoriteiten een terugnameverzoek aan de Spaanse autoriteiten, die op 27 november 2022, in toepassing van artikel 18, lid 1, onder d), van de verordening nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (hierna: de Dublin III-verordening), instemmen met dit verzoek om terugname.

Op 30 november 2022 neemt de gemachtigde van de bevoegde staatssecretaris (hierna: de gemachtigde) een beslissing tot weigering van verblijf met bevel om het grondgebied te verlaten (bijlage 26^{quater}). De

gemachtigde besluit met name dat niet België, maar Spanje de bevoegde lidstaat is om het verzoek om internationale bescherming te behandelen.

Deze bijlage 26^{quater} is de thans bestreden akte, die op 1 december 2022 aan de verzoeker werd ter kennis gebracht. Zij is als volgt gemotiveerd:

“In uitvoering van artikel 51/5, § 4, eerste lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wordt aan de heer(1), die verklaart te heten(1):

naam: K.

voornaam: M.

geboortedatum: (...) 1986

geboorteplaats: Damascus

nationaliteit: Syrië (Arabische Rep.)

die een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend, het verblijf in het Rijk geweigerd.

REDEN VAN DE BESLISSING :

België is niet verantwoordelijk voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming dat aan Spanje(2) toekomt, met toepassing van artikel 51/5 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en van artikel 18 §1 c/van de Verordening van het Europees Parlement en de Raad (EU) nr. 604/2013 van 26 juni 2013.

De heer K. M., verder de betrokkene genoemd, die verklaart de Syrische nationaliteit te hebben, bood zich op 27.10.2022 aan bij onze diensten met de bedoeling een verzoek om internationale bescherming in te dienen. Hij diende effectief zijn verzoek in op 27.10.2022. De betrokkene verklaarde nergens eerder een verzoek te hebben ingediend maar vingerafdrukken te hebben gegeven in Spanje.

Onderzoek van zijn vingerafdrukken leidde tot een treffer in het kader van Eurodac vastgesteld ten gevolge van de vergelijking van de vingerafdrukken van de verzoeker met de krachtens artikel 9 van Verordening 603/2013 verzamelde vingerafdrukken. Deze treffer toont aan dat de betrokkene eerder een verzoek voor internationale bescherming indiende in Spanje op 05.11.2019 en in Zweden op 25.07.2022.

De betrokkene werd in het kader van zijn verzoek gehoord op 09.11.2022. Betrokkene verklaarde ongehuwd te zijn en geen kinderen te hebben. Hij verklaarde een broer te hebben die in Zweden woont en er erkend zou zijn als vluchteling, K. Y. Betrokkene kon een origineel paspoort voorleggen met nummer (...), geldig van 03.07.2018 tot 02.07.2024.

Betrokkene verklaarde dat hij Syrië in 2012 heeft verlaten omwille van politieke vervolging. Hij reisde per vliegtuig naar Dubai waar hij tot juli 2018 verbleef. Betrokkene reisde per vliegtuig verder naar Soedan en verbleef er ongeveer een maand waarna hij per auto naar Libië reisde. Hij verbleef ongeveer 9 maanden in Libië. Hij verliet het land en trok te voet naar Algerije en vervolgens te voet en per auto naar Marokko. Betrokkene verbleef in Marokko van 10.07.2019 tot 23.10.2019 en stelde dat hij in die periode verschillende pogingen ondernam om de grens met Spanje over te steken. Hij bereikte uiteindelijk Spanje te voet op 23.10.2019 en verbleef er tot 22.07.2022. Betrokkene verklaarde dat hij er verplicht zijn vingerafdrukken gaf maar stelde dat hij er geen verzoek om internationale bescherming indiende. Hij verliet Spanje met een vliegtuig en reisde onder een andere naam naar Zweden op 22.07.2022. Betrokkene verklaarde dat hij geen verzoek om internationale bescherming indiende in Zweden maar werd tegengehouden voor een politiecontrole en zijn vingerafdrukken werd genomen. Hij stelde dat hij er werd opgesloten en vervolgens naar Spanje werd gerepatrieerd op 17.10.2022. Betrokkene verklaarde dat hij slechts 5 dagen in Spanje bleef, op 22.10.2022 reisde hij per vliegtuig naar België.

Tijdens het persoonlijk onderhoud werd de betrokkene gevraagd naar de specifieke reden(en) waarom hij een verzoek om internationale bescherming indiende in België. Verder werd er ook gevraagd of de betrokkene omwille van omstandigheden van opvang en/of behandeling bezwaar heeft tegen een overdracht aan de verantwoordelijke lidstaat in het kader van Verordening 604/2013. Betrokkene antwoordde dat hij een beter leven zoekt en zijn medische problemen wil oplossen. Hij hoorde in Spanje

dat België de mensenrechten respecteert, hij wil Frans leren en werk vinden. Betrokkene uitte geen verzet tegen een overdracht naar Zweden of Spanje. Hij stelde dat hij onze beslissing zal afwachten.

Op 10.11.2022 verstuurden wij een terugnameverzoek naar de Spaanse en Zweedse instanties. Op 17.11.2022 ontvingen we een weigering van de Zweedse instanties. Op 17.11.2022 stemden de Spaanse instanties in met ons verzoek conform artikel 18(1)d van Verordening 604/2013. Zij vragen de betrokkene over te dragen via de luchthaven van Madrid - Adolfo Suarez of de luchthaven van Barcelona - El Prat.

Op 28.11.2022 ontvingen onze diensten van de advocaat van de betrokkene een schrijven waarin de toepassing van de soevereiniteitsclausule wordt verzocht en dus wordt gevraagd dat het verzoek om internationale bescherming van de betrokkene door België zou worden behandeld. De advocaat van betrokkene brengt een aantal bezwaren aan tegen een overdracht aan Spanje. Verder in deze beslissing gaan we dieper in op de aangehaalde punten.

Verordening 604/2013 is een onderdeel van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel, dat is uitgedacht in een context waarin kan worden aangenomen dat alle staten, die aan dit stelsel deelnemen, de grondrechten eerbiedigen waaronder de rechten die de Conventie van Genève van 1951 of het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) als grondslag hebben en dat er in dat opzicht wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten kan bestaan. Er moet dan ook worden aangenomen dat de lidstaten het beginsel van non-refoulement en de verdragsverplichtingen voortkomende uit de Conventie van Genève en het EVRM nakomen. Het is in deze context dat in Verordening 604/2013 de criteria en de mechanismen werden vastgelegd om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek tot internationale bescherming. Dit betekent dat een verzoeker niet vrij een lidstaat kan kiezen en de persoonlijke appreciatie van een lidstaat of de enkele wens in een bepaalde lidstaat te kunnen blijven op zich geen grond zijn voor de toepassing van de soevereiniteitsclausule van Verordening 604/2013.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna HvJ-EU) oordeelde in zijn uitspraak van 21.12.2011 in de gevoegde zaken C-411/10 en C-493/10 dat niet kan worden uitgesloten dat de werking van het asielstelsel in een bepaalde lidstaat grote moeilijkheden ondervindt waardoor het risico bestaat dat verzoekers, na overdracht aan die lidstaat, in een situatie belanden die strijdig is met artikel 3 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) of artikel 4 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (EU-Handvest). Volgens het Hof volgt daaruit niet dat elke schending van een grondrecht door de verantwoordelijke lidstaat gevolgen heeft voor de verplichtingen van de andere lidstaten betreffende het naleven en toepassen van Verordening 343/2003. Het Hof oordeelde wel dat de andere lidstaten geen verzoekers mogen overdragen aan de verantwoordelijke lidstaat onder de bepalingen van Verordening 343/2003 indien zij op de hoogte kunnen zijn van het feit dat fundamentele tekortkomingen met betrekking tot procedures inzake asiel en internationale bescherming en de onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers in die lidstaat aannemelijk maken dat de verzoeker door overdracht aan die lidstaat een risico loopt op een onmenselijke of vernederende behandeling. Elke lidstaat is dan ook gehouden te onderzoeken of een overdracht aan een andere lidstaat zou kunnen leiden tot een reëel risico op blootstelling aan omstandigheden die in strijd zijn met artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest. Hieromtrent wijzen we er op dat het aan de betrokkene toekomt om op grond van concrete feiten en omstandigheden aannemelijk te maken dat hij door een overdracht aan Spanje een reëel risico loopt op blootstelling aan omstandigheden die een schending zouden kunnen zijn van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna EHRM) oordeelde dat een verwijdering door een lidstaat aan een andere lidstaat een probleem betreffende artikel 3 van het EVRM kan inhouden indien er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat men in de ontvangende lidstaat een reëel risico loopt te worden blootgesteld aan omstandigheden die in strijd zijn met artikel 3 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM).

Het EHRM stelde dat de te verwachten gevolgen van een verwijdering dienen te worden onderzocht rekening houdende met de algemene situatie in die lidstaat en met de omstandigheden die eigen zijn aan de situatie van de over te dragen persoon. Hieromtrent wensen we op te merken dat het EHRM tevens oordeelde dat de omstandigheden in het kader van de Dublin-Verordening de ontvangende lidstaat een zeker niveau van hardheid moeten kennen om binnen het toepassingsgebied van artikel 3 van het EVRM te vallen (Mohammed v. Oostenrijk, nr. 2283/12, 6 juni 2013).

De Spaanse instanties stemden op 17.11.2022 in met de terugname van de betrokkene op grond van artikel 18(1)d van Verordening 604/2013 ("de lidstaat is verplicht...d) een onderdaan van een derde land of een staatloze wiens verzoek is afgewezen en die een verzoek heeft ingediend in een andere lidstaat of die zich zonder verblijfstitel ophoudt in een andere lidstaat, volgens de in de artikelen 23, 24, 25 en 29 bepaalde voorwaarden terug te nemen"). We verwijzen hieromtrent ook naar artikel 18(2): "In de in lid 1, onder d), bedoelde gevallen, zorgt de verantwoordelijke lidstaat ervoor dat de betrokkene, indien het verzoek alleen in eerste aanleg is afgewezen, een beroep kan doen of heeft kunnen doen op een daadwerkelijk rechtsmiddel overeenkomstig artikel 39 van Richtlijn 2013/32/EU".

De instemming conform artikel 18(1)d betekent dat het door de betrokkene in Spanje ingediende verzoek voor internationale bescherming het voorwerp was van een (finale) afwijzing.

We wensen te benadrukken dat de vrees voor vervolging en de nood aan subsidiaire bescherming reeds door de Spaanse instanties werden onderzocht en niet gegrond werden bevonden.

We benadrukken tevens dat het afwijzen van een verzoek tot internationale bescherming, het vervolgens opdragen terug te keren naar het land van herkomst en het nemen van maatregelen met het oog op de verwijdering onlosmakelijk deel uitmaken van een asiel- en immigratiebeleid en op zich geen onmenselijke of vernederende behandeling inhouden in de zin van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest. Het enkele feit dat een voorafgaand beschermingsverzoek door een andere lidstaat werd afgewezen noopt geenszins tot de toepassing van de soevereiniteitsclausule.

Op basis van de verklaringen van de betrokkene en de elementen van het dossier zijn er volgens ons geen redenen om aan te nemen dat het door de betrokkene in Spanje ingediende verzoek niet op een objectieve en gedegen wijze aan de bovenvermelde standaarden werden getoetst.

Indien zou worden aangevoerd dat een overdracht van de betrokkene aan Spanje "indirect refoulement" impliceert merken we op dat Spanje partij is bij het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 1951, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 1967 en bij het EVRM en dat er derhalve kan van worden uitgegaan dat de Spanje instanties zich houden aan hun internationale verplichtingen. Het komt aan de betrokkene toe aannemelijk te maken dat in Spanje sprake is van aan het systeem gerelateerde tekortkomingen wat de procedure tot het bekomen van internationale bescherming en de opvangvoorzieningen betreft zodoende dat niet langer uitgegaan mag worden van het interstatelijk vertrouwensbeginsel.

We erkennen dat zowel het EHRM als het Hof van Justitie intussen stelden dat het interstatelijk vertrouwensbeginsel weerlegbaar is, maar enkel in een situatie dat de lidstaten op de hoogte kunnen zijn van het feit dat aan het systeem verbonden tekortkomingen inzake de procedure of de opvangvoorzieningen voor verzoekers in de verantwoordelijke lidstaat aannemelijk maken dat de betrokken verzoeker van internationale bescherming een reëel risico loopt op een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest of artikel 3 van het EVRM in geval van overdracht aan de betrokken lidstaat.

We wensen hieromtrent tevens te verwijzen naar de uitspraak van het EHRM van 02.12.2008 in de zaak K.R.S. tegen het Verenigd Koninkrijk (nr. 32733/08) waarin wordt gesteld dat in het geval van een risico op een met artikel 3 van het EVRM strijdige behandeling of op "refoulement" de betrokken verzoeker dit kan aanklagen bij de desbetreffende autoriteiten en zo nodig daarna bij het EHRM in het kader van regel 39 (voorlopige maatregelen) van de regels van het Hof. We weten dat het EHRM dit standpunt later en meer bepaald in geval van Griekenland wijzigde, maar we zijn van oordeel dat deze algemene regel in dit geval van een overdracht aan Spanje staande blijft. In deze optiek zijn we de mening toegedaan dat de betrokkene klachten betreffende de procedure tot het bekomen van internationale bescherming dient te richten tot de daartoe bevoegde Spaanse instanties en zo nodig bij het EHRM wat betekent dat hier in beginsel geen taak is weggelegd voor de Belgische instanties.

We zijn van oordeel dat het niet toekennen van internationale bescherming aan de betrokkene door de Spaanse instanties niet leidt tot de conclusie dat de procedure voor het bekomen van internationale bescherming in Spanje in zijn geheel gekenmerkt wordt door systeemfouten zoals begrepen in artikel 3(2) van Verordening 604/2013.

Middels het akkoord van 17.11.2022 hebben de Spaanse instanties te kennen gegeven dat ze verantwoordelijk zijn voor de behandeling van het verzoek van de betrokkene wat betekent dat in dit geval

geen sprake is van (indirect) refoulement bij overdracht aan Spanje. De betrokkene zal na overdracht in Spanje een nieuw verzoek kunnen indienen en nieuwe elementen kunnen aanvoeren. Zolang er geen uitspraak is in dit tweede verzoek kan de betrokkene niet worden verwijderd van het Spaanse grondgebied.

Spanje onderwerpt verzoeken om internationale bescherming aan een individueel onderzoek en kent de vluchtelingenstatus of de subsidiaire bescherming toe aan personen, die voldoen aan de in de regelgeving voorziene voorwaarden. Er is derhalve geen enkele aanleiding om aan te nemen dat de Spaanse autoriteiten de minimumnormen inzake de asielprocedure en inzake de erkenning als vluchteling of als persoon die internationale bescherming behoeft, zoals die zijn vastgelegd in de Europese richtlijnen 2011/95/EU en 2013/32/EU, niet zouden respecteren.

Betrokkene verklaarde dat hij een verzoek om internationale bescherming indiende in België omdat hij een beter leven wil uitbouwen. Hij hoorde in Spanje dat België de mensenrechten respecteert. Hij wil hier graag Frans leren en werk vinden. Wij benadrukken dat het niet aan betrokkene is om zelf te bepalen in welke lidstaat zijn verzoek dient te worden behandeld. Het dient verder te worden opgemerkt dat het volgen van betrokkene in diens keuze van het land waar hij een verzoek om internationale bescherming wil indienen zou neerkomen op het ontkennen van het objectief dat Europa voor ogen heeft in haar Dublin-III-Verordening waarbij de criteria en de mechanismen worden vastgelegd om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming en om een vrije keuze van de verzoeker om internationale bescherming uit te sluiten. De loutere persoonlijke appreciatie van een lidstaat door de betrokkene kan dan ook geen grond zijn voor de toepassing van de soevereiniteitsclausule.

Indien betrokkene zou willen impliceren dat Spanje de mensenrechten niet respecteert merken we nogmaals op dat Spanje partij is bij het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 1951, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 1967 en bij het EVRM en dat er derhalve kan van worden uitgegaan dat de Spanje instanties zich houden aan hun internationale verplichtingen.

Betrokkene uitte tijdens het persoonlijk onderhoud geen specifiek verzet tegen een overdracht aan Spanje. Hij maakte tijdens zijn verhoor geen gewag van andere ervaringen, situaties of omstandigheden tijdens zijn verblijf in Duitsland die door hem als een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest werden ervaren of die volgens hem wijzen op een risico op een schending van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest.

Betreffende de bewering dat de betrokkene in Spanje verplicht was zijn vingerafdrukken te geven benadrukken we dat Verordening 603/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 26.06.2013 de lidstaten opdraagt de vingerafdrukken te registreren van elke persoon van 14 jaar of ouder die om internationale bescherming verzoekt (artikel 9) en van elke onderdaan van een derde land of staatloze van veertien jaar of ouder die, komende uit een derde land en die door de bevoegde controleautoriteiten van een lidstaat is aangehouden in verband met het illegaal over land, over zee of door de lucht overschrijden van de grens van die lidstaat en die niet is teruggezonden (artikel 14). Het laten nemen van de vingerafdrukken in de gevallen vermeld in artikel 9 en artikel 14 van deze Verordening is derhalve niet vrijblijvend of een vrije keuze, maar een verplichting. Dat de betrokkene derhalve inroept dat hij werd verplicht of werd gedwongen zijn vingerafdrukken te laten registreren kan dan ook niet worden beschouwd als een niet correcte of onmenselijke behandeling door de Spaanse autoriteiten.

Betreffende de verklaring dat hij geen internationale bescherming vroeg in Spanje merken we op dat het vingerafdrukkenonderzoek een Eurodac-resultaat type "1" voor deze lidstaat opleverde. Artikel 24(4) van Verordening 603/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 26.06.2013 bepaalt dat verzoekers voor internationale bescherming worden aangeduid met code "1" na de kenletter(s) van de lidstaat, die de gegevens heeft toegezonden. Hieruit dient te worden besloten dat de betrokkene wel degelijk een verzoek om internationale bescherming indiende in Spanje.

De advocaat van betrokkene verwijst in zijn tussenkomst naar de uitspraak van het EHRM in de zaak Tarakhel v. Zwitserland (EHRM, 04.11.2014, nr. 29217/12 Tarakhel v. Switzerland). Indien zou worden aangevoerd dat de betrokkene hierdoor een kwetsbaar profiel heeft en dat vanwege deze reden een positieve verplichting bestaat om bijkomende garanties te vragen aan Spanje betreffende de opvang zijn we van oordeel dat de bevindingen van het EHRM in de zaak Tarakhel niet zonder meer kunnen worden overgedragen op deze zaak. De situatie in Italië kan ons inzien geenszins worden vergeleken met die in Spanje. Zoals hieronder zal worden opgemerkt kan voor Spanje bezwaarlijk worden gesteld dat er geen

opvangmogelijkheden zijn. Daarenboven ging het in de zaak 'Tarakhel' over de opvang van een gezin, iets wat niet van toepassing is op de situatie van betrokkene gezien hij alleenstaand is.

Wij wensen te verwijzen naar een recente bron betreffende de situatie van verzoekers voor internationale bescherming in Spanje, namelijk het geactualiseerde rapport van het mede door de "European Council on Refugees and Exiles" (ECRE) gecoördineerde project "Asylum Information Database" (Magdalena Queipo de Llano, Jennifer Zuppiroli, Laura Carrillo en Teresa De Gasperis, "Asylum Information Database - Country Report - Spain", laatste update 21.04.2022, verder AIDA-rapport genoemd, een kopie wordt toegevoegd aan het administratief dossier). Het rapport stelt dat Spanje geen garanties geeft aan de andere lidstaten, maar de bevoegde instantie - het OAR ("Oficina de Asilo y Refugio")- voorafgaand aan een overdracht wel overlegt met de diensten van het Ministerie van Werk en Sociale Zekerheid, dat bevoegd is voor de opvang van verzoekers voor internationale bescherming ("The Dublin Unit does not provide guarantees to other Member States prior to incoming transfers, although upon arrival of an asylum seeker through a Dublin transfer, the OAR coordinates with the Ministry of Employment and Social Security, responsible for reception", pagina 60). Het rapport meldt ook dat personen die naar Spanje terugkeren in het kader van een Dublin-procedure enkele obstakels kunnen tegenkomen om een verzoek tot internationale bescherming in te dienen of ter hervatten in Spanje. Maar het OAR geeft prioriteit aan hun afspraken voor het indienen van hun verzoek. (AIDA-rapport p. 61, "The OAR prioritizes their registration appointment for the purpose of lodging an asylum application.")

De advocaat van betrokkene stelde dat het opvangsysteem in Spanje structurele tekortkomingen vertoont. Sinds 2015 is er een stijging aan verzoekers waardoor het lang kan duren voor een verzoek is ingediend en ze in de opvangvoorzieningen terecht kunnen. Daarnaast stelde de advocaat dat de opvang voor mensen die terugkeren in het kader van een Dublinprocedure niet is gegarandeerd. Betrokkene verklaarde zelf tijdens het persoonlijk onderhoud dat het opvangcentrum waar hij verbleef overbevolkt was en het eten er niet goed was. Het Aida-rapport vermeldt dat elke verzoeker in Spanje recht heeft op materiële opvang en toegewezen wordt aan een opvangcentrum van zodra zijn verzoek is ingediend. In de praktijk blijken er echter wel enkele tekortkomingen in het Spaanse opvangsysteem te bestaan waardoor de toegang tot opvang wordt bemoeilijkt. De materiële opvangcondities in Spanje dezelfde zijn voor ieder type asielzoeker ongeacht het type procedure waarin zij zitten: zij hebben recht op accommodatie, sociale ondersteuning en financiële hulp voor een periode van maximaal 18 maanden (24 maanden in het geval van kwetsbare groepen). Er wordt reeds sinds 2018 melding gemaakt van vertragingen in de toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen en de Spaanse instanties werden reeds door verschillende NGO's aangemaand om meer opvangplaatsen te voorzien om te vermijden dat verzoekers die hun verzoek hebben ingediend toch op straat terechtkomen. (AIDA-rapport p.93-103) Daarnaast doken er in bepaalde regio's gedurende 2019 en begin 2020 ook problemen van overbevolking op in de bestaande opvangvoorzieningen. Teneinde deze overbevolking op te vangen werden gesprekken met privébedrijven opgestart om leegstaande appartementen te gebruiken voor opvang van asielzoekers (AIDA-rapport p. 103). In 2018 en 2019 bleek dat verzoekers die in Spanje binnenkwamen in het kader van een Dublinprocedure soms moeilijkheden ondervonden om toegang te krijgen tot het Spaanse opvangsysteem. In januari 2019 werden door het Directoraat-Generaal in Spanje instructies uitgevaardigd dat ook voor personen die terugkeerden in het kader van een Dublin-procedure het recht op opvang gegarandeerd moest zijn. (AIDA-rapport p. 94, "the DGIAH issued instructions in January 2019 to ensure that asylum seekers returned under the Dublin Regulation are guaranteed access to reception."). Hoewel de toevloed aan verzoekers in 2018 en 2019 de moeilijkheden in het Spaanse opvangsysteem, zoals de moeilijke toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen, hebben versterkt zijn de eigenlijke omstandigheden in de opvangcentra zelf er niet op achteruit gegaan. (AIDA-rapport p. 105) We zijn dan ook van mening dat, hoewel het Spaanse opvangsysteem voor enkele stevige uitdagingen staat er geen sprake is van dermate structurele of systematische tekortkomingen van de Spaanse onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers van internationale bescherming waardoor we niet langer zouden kunnen uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel.

De advocaat van de betrokkene stelt dat de betrokkene een kwetsbaar persoon is omwille van zijn statuut als verzoeker om internationale bescherming. Het Aida-rapport stelt dat volgende groepen onder de noemer kwetsbare personen vallen: niet begeleide minderjarigen, mindervaliden, mensen op hoge leeftijd, zwangere vrouwen, alleenstaande ouders met minderjarige kinderen, slachtoffers van mensenhandel, personen die het slachtoffer zijn geweest van marteling, verkrachting of andere vormen van zwaar psychologisch, fysiek of seksueel geweld (AIDA p. 69). Het Aida-rapport maakt melding van enkele moeilijkheden in de herkenning en behandeling van kwetsbare groepen. Er zijn in het Spaanse opvangsysteem geen specifieke opvangcentra voor kwetsbare groepen (AIDA p. 121). Daarnaast vermeldt het rapport dat hoewel er gratis behandeling van psychologen en/of psychiaters mogelijk is in individuele

gevallen er geen speciale structuren bestaan waar slachtoffers van mishandeling, marteling en extreem geweld terecht kunnen (AIDA p. 119). De advocaat van de betrokkene toont echter op geen enkele wijze aan waarom de situatie van de betrokkene vergelijkbaar is met die van bovenvermelde groepen.

De advocaat van betrokkene haalde verschillende rapporten en artikels aan die stellen dat er vanuit Ceuta en Melilla automatische en collectieve pushbacks gebeuren aan de grens. Het AIDA-rapport vermeldt dat verzoekers die Spanje binnenkomen via één van bovenvermelde enclaves slechts daar verblijven tot hun verzoek ontvankelijk werd verklaard, daarna worden ze overgebracht naar het Spaanse vasteland. Dit is belangrijk voor verzoekers omdat zij pas recht hebben op de volledige tegemoetkomingen van het Spaanse opvangsysteem vanaf ze op het vasteland zijn, ze genieten enkel basisvoorzieningen zolang ze in Melilla of Ceuta verblijven. (AIDA p. 100). We benadrukken dat de Spaanse autoriteiten instemden met ons terugnameverzoek conform artikel 18(1)b van Verordening 604/2013. Dit betekent dus dat het verzoek van betrokkene in Spanje nog hangende is. Dit betekent ook dat het verzoek van betrokkene reeds ontvankelijk werd verklaard. Hij zal op het Spaanse vasteland kunnen verblijven en kunnen genieten van de Spaanse opvangvoorzieningen. Betrokkene zal niet het slachtoffer worden van een pushback, bovenstaande is dan ook niet van toepassing op de situatie van betrokkene.

Middels zijn advocaat stelt betrokkene dat er verschillende obstakels zijn die de toegang tot de arbeidsmarkt en het onderwijs voor verzoekers bemoeilijken. Volgens het AIDA-rapport kunnen verzoekers beginnen werken vanaf zes maanden nadat ze hun verzoek indienden. Ze krijgen dan een nieuwe 'rode kaart', een tijdelijke verblijfsvergunning waarin vanaf dan aangegeven is dat ze een werkvergunning hebben voor de duur van de geldigheid van de rode kaart. Er zijn geen andere voorwaarden verbonden aan deze werkvergunning. Het rapport stelt dat er ook enkele obstakels zijn die de toegang tot de arbeidsmarkt kunnen bemoeilijken, zo spreken veel verzoekers onvoldoende Spaans en is het moeilijk hun buitenlandse kwalificaties en diploma's te laten erkennen. (AIDA p. 117) Onderwijs is enkel wettelijke verplicht voor kinderen van 6 tot 16 jaar. Om de sociale integratie en integratie op de arbeidsmarkt te bevorderen worden er voor volwassenen in de opvangcentra wel beroepsopleidingen en taalcursussen georganiseerd. (AIDA p. 117, 118) Het dient in elk geval te worden benadrukt dat het loutere feit dat betrokkene zou worden teruggestuurd naar een land waar zijn economische en sociale mogelijkheden minder gunstig zouden zijn dan deze in België op zich niet voldoende is om een schending van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest aannemelijk te maken. Tevens kan artikel 3 van het EVRM niet zo worden geïnterpreteerd dat het de verdragsluitende lidstaten ertoe zou verplichten om eenieder die zich op hun grondgebied bevindt te voorzien van huisvesting, of om asielzoekers de financiële middelen te verstrekken om hen een bepaalde levensstandaard te garanderen. De vaststelling dat de materiële en sociale levensomstandigheden er aanzienlijk op achteruit gaan bij de tenuitvoerlegging van de verwijderingsmaatregel is op zich dus niet voldoende om een schending van artikel 3 van het EVRM aan te tonen.

We erkennen dat het rapport zich kritisch uitlaat over bepaalde aspecten betreffende de procedure tot het bekomen van internationale bescherming en de opvang van verzoekers. Toch zijn we van oordeel dat dit rapport niet leidt tot het besluit dat de procedures inzake asiel en internationale bescherming en onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers van internationale bescherming in Spanje dermate structurele tekortkomingen vertonen dat verzoekers die in het kader van Verordening 604/2013 aan Spanje worden overgedragen per definitie in een situatie belanden die kan worden gelijkgesteld met een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest. Het enkele feit dat opmerkingen kunnen worden gemaakt betreffende bepaalde aspecten in verband met de procedure tot het bekomen van internationale bescherming en opvang en behandeling van verzoekers in Spanje is volgens ons onvoldoende om tot dit besluit te komen.

Betrokkene verklaarde dat hij niets hoort met zijn rechteroor. Het AIDA-rapport stelt dat gezondheidszorg in Spanje algemeen toegankelijk is voor asielzoekers. Asielzoekers hebben dezelfde rechten op gezondheidszorg als Spaanse burgers (AIDA-rapport p.119) De auteurs maken melding van factoren die een vlotte en adequate toegang tot gezondheidszorg kunnen belemmeren maar dit leidt geenszins tot de conclusie dat de toegang tot gezondheidszorg voor verzoekers om internationale bescherming dermate problematisch is dat een overdracht aan Duitsland een risico op onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest tot gevolg dreigt te hebben.

We wensen op te merken op dat de betrokkene in het kader van zijn verzoek voor internationale bescherming geen attesten of andere objectieve elementen aanbracht, die aanleiding geven te stellen dat redenen betreffende zijn gezondheid een overdracht zouden verhinderen of redenen van gezondheid in

geval van een overdracht een risico impliceren op blootstelling aan omstandigheden die een schending zouden zijn van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest.

Er werden geen elementen aangevoerd die leiden tot het besluit dat in het geval van de betrokkene sprake is van een ernstige mentale of lichamelijke aandoening en een daaruit volgend reëel en bewezen risico op een aanzienlijke en onomkeerbare achteruitgang van de gezondheidstoestand van de betrokkenen in geval van een overdracht en in die mate dat de overdracht een onmenselijke en vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het EU-Handvest zou impliceren.

We benadrukken dat Verordening 604/2013 voorzorgsmaatregelen voorziet. In geval van een medische problematiek of speciale noden wordt die informatie neergelegd in een gezondheidsverklaring en voor de overdracht gedeeld met de verantwoordelijke lidstaat op de wijze omschreven in artikel 32 van Verordening 604/2013. We zijn van oordeel dat niet aannemelijk werd gemaakt dat in het geval van de betrokkene de in Verordening 604/2013 bedoelde voorzorgsmaatregelen niet zouden volstaan.

We merken in deze verder op dat de Spaanse autoriteiten minstens 7 dagen vooraf in kennis zullen worden gesteld van de overdracht van de betrokkene of minstens 10 werkdagen vooraf in geval van speciale noden.

We zijn van oordeel dat niet aannemelijk werd gemaakt dat de medische voorzieningen in Spanje niet van een vergelijkbaar niveau als in België mogen worden geacht en dat de betrokkene in zijn hoedanigheid van verzoeker van internationale bescherming in Spanje niet de nodige zorgen zal verkrijgen.

Gelet op het voorgaande wordt besloten dat niet aannemelijk werd gemaakt dat een overdracht van de betrokkene aan Spanje een reëel risico impliceert op blootstelling aan omstandigheden die een inbreuk zouden vormen op artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest.

Gelet op het voorgaande wordt tevens besloten dat er geen grond is voor de behandeling van de verzoek voor internationale bescherming door de Belgische instanties met toepassing van artikel 17(1) van Verordening 604/2013. Hieruit volgt dat België niet verantwoordelijk is voor de behandeling van de verzoek voor internationale bescherming, die aan de Spaanse autoriteiten toekomt met toepassing van artikel 51/5 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en artikel 18(1) d van Verordening 604/2013.

De betrokkene is niet in bezit van de in artikel 2 van de wet van 15.12.1980 bedoelde binnenkomstdocumenten.

De huidige gezondheidsomstandigheden naar aanleiding van het COVID-19 virus onttrekken betrokkene niet aan zijn verplichtingen gebonden aan deze beslissing. Niettemin wordt er rekening gehouden met deze omstandigheden en worden alle noodzakelijke maatregelen gevolgd.

Bijgevolg moet de betrokkene het grondgebied van België verlaten, evenals het grondgebied van de staten die het Schengenacquis ten volle toepassen, tenzij hij (zij) beschikt over de documenten die vereist zijn om er zich naar toe te begeven binnen de 10 (tien) dagen en dient hij (zij) zich aan te bieden bij de bevoegde Spaanse autoriteiten."

2. Over de rechtspleging

Aan de verzoeker wordt het voordeel van de kosteloze rechtspleging toegestaan.

3. Onderzoek van het beroep

In een eerste en enig middel betoogt de verzoeker als volgt:

- “- De l'article 3 de la Convention Européenne des droits de l'homme ;*
- Des articles 2 et 3 de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs ;*
- De l'article 62 de la loi du 15 décembre 1980 concernant l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ;*
- De l'article 4 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union Européenne ;*
- Des articles 3 et 17 du Règlement (UE) n° 604/2013 du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissant les critères et mécanismes de détermination de l'État membre responsable de l'examen*

d'une demande de protection internationale introduite dans l'un des États membres par un ressortissant de pays tiers ou un apatride.

1. Grave crise sanitaire qualifiée de pandémie par l'OMS en raison du COVID-19

Avant toute chose, il convient d'insister sur le fait que la crise sanitaire due à la COVID-19 qui sévit dans le monde actuellement est sans précédent. Au cours des deux dernières années, le coronavirus s'est propagé dans le monde entier. Depuis quelques mois, l'Europe est en proie à l'émergence de nouveaux variants, qui sont souvent plus contagieux que le variant original. Plusieurs pays ont à nouveau décrété un verrouillage national pour tenter d'enrayer la propagation du virus. Malgré des mesures de sécurité strictes, le nombre d'infections est en augmentation. Dans le monde, plus de 6 millions de personnes sont mortes à cause du coronavirus jusqu'à présent¹.

La crise sanitaire exige donc des mesures exceptionnelles pour éviter que les demandeurs d'asile ne soient exposés au virus et que ceux-ci ne mettent également en danger une autre population. Pour ces raisons, les différents gouvernements européens ont pris des mesures contraignantes dans l'intérêt général afin de limiter le risque de propagation de l'épidémie de COVID-19, particulièrement transmissible. Ces mesures visant à combattre le fléau comprennent la distanciation sociale, des confinements relatifs, et la limitation des voyages. Dans ce contexte, il est clair qu'un transfert du requérant vers un autre pays européen va tout à fait à l'encontre de l'objectif dicté par ces mesures. La responsabilité collective et individuelle qui nous pousse à faire le maximum pour éviter la propagation du virus appelle à éviter les voyages, moteur de la propagation. Il en va donc de la santé mondiale de limiter la propagation du virus et donc les déplacements. Sur le plan sanitaire, le respect des directives de l'OMS qui recommande des mesures pour limiter les risques d'exportation et d'importation du COVID-19 s'oppose clairement à tout transfert.

La solidarité européenne exige ainsi que la clause discrétionnaire de l'article 17 du Règlement Dublin soit systématiquement appliquée en cette période de pandémie, les déplacements d'un pays à l'autre devant absolument être évités.

Les considérations relatives à la santé de l'ensemble de la population doivent primer sur le respect bureaucratique des règles de circulation des demandeurs d'asile entre les États européens. La Belgique devait sur cette base, en vertu de son pouvoir discrétionnaire conformément à l'article 17, §1 du Règlement Dublin III, se déclarer responsable du traitement de la demande de protection internationale de la partie requérante.

En adoptant la décision attaquée sans tenir compte de la pandémie actuelle et de la crise qu'elle provoque dans toute l'Union européenne, la partie adverse viole les articles 3, 7 et 22 du Règlement Dublin, l'article 191 du TFUE, les articles 51/5 et 62 de la loi du 15 décembre 1980, les articles 2 et 3 de la loi du 29 juillet 1991 sur la motivation formelle des actes administratifs et les principes de bonne administration.

Par ailleurs, les conséquences de la pandémie de COVID 19 sont particulièrement préoccupantes en Espagne, au vu de la surpopulation de ses centres d'accueil - sans parler des nombreux demandeurs d'asile qui se retrouvent sans-abri, alors que vivre dans la rue accroît leur vulnérabilité, les chances de contamination, et menacent donc leur sécurité, leur santé et leur vie. Cette crise sanitaire frappe en effet très violemment l'Espagne et plonge le pays dans une crise sanitaire, économique et sociale sans précédent, qui ne fait qu'amplifier à l'extrême une situation qui était déjà très gravement problématique pour les demandeurs de protection auparavant.

L'Office des Étrangers se devait de prendre en compte ces informations essentielles avant toute décision de transfert en application du Règlement Dublin III. À cet égard, la décision attaquée n'a pas pris en compte de manière adéquate les informations essentielles et les exigences de prudence liées à la crise sanitaire. Compte tenu de cette situation sanitaire déjà exceptionnelle au moment où la décision de transfert a été prise, il était de toute évidence déconseillé d'envisager le transfert d'une personne. Il y avait donc lieu, pour l'Office des Étrangers, d'à tout le moins envisager un transfert vers ce pays en application du Règlement Dublin III avec la plus grande prudence, au terme d'un examen rigoureux, complet et actualisé des informations concernant la procédure d'asile, l'accueil des demandeurs de protection et les répercussions de l'épidémie du virus Covid-19 sur cette catégorie de personnes en Espagne.

Selon les statistiques, en juillet 2022, l'Espagne faisait alors déjà le deuil de pas moins de 107 799 de ses ressortissants, morts du coronavirus (et plus de 12 681 820 cas)^{2 3: 4} l'Espagne constitue un des pays

d'Europe les plus affectés par la pandémie³⁴. Un article daté du 21/10/2020 confirmait que l'Espagne reste l'un des pays européens les plus touchés par le Covid-19⁵⁶.

Or, une étude réalisée par M. HERMI ZAAR et M.-B. GARCIA AVILA, publiée dans la revue de géographie économique en 2020⁷ décrit les conséquences très néfastes de la crise du COVID-19, en ce compris au niveau de son système de soins de santé déjà fragilisé :

« A pesar de todas las medidas adoptadas por el gobierno central español, el número total de casos diagnosticados y de fallecidos en las dos primeras semanas del “estado de alarma” fue muy alto.

(...)

En esta coyuntura, el mayor problema por el que pasó España, en las tres primeras semanas, fue la saturación de los hospitales y sus Unidades de Cuidados Intensivos (UCI), debido al gran número de enfermos (figura 6) y a la falta de equipamiento como respiradores y protección para los sanitarios (batas impermeables, guantes de nitrilo, mascarillas FP2 o FP3, gafas de protección, etc.). La dificultad para conseguir estos equipamientos en estas primeras semanas de la pandemia se debió principalmente a que gran parte de este material sanitario suele ser fabricado en China y que su importación en tiempos de mucha demanda se hace muy complicado.

[...]

El resultado fue el contagio de muchos profesionales sanitarios. En 22 de marzo este número ascendía a 3.475 profesionales, incrementándose un 177% en los días siguientes, hasta llegar a los 9.444 el 27 de marzo y ultra pasar los 12.000 el 31 de marzo. Los sanitarios contagiados por el Covid-19 representaban, en esta fecha, un 14% de todos los infectados en España. Además, a fecha del 6 de abril son doce los sanitarios fallecidos, diez médicos, una enfermera y una técnica en cuidados auxiliares. Un dato que, obviamente, preocupa muchísimo al gobierno español, según Fernando Simon, director del Centro de Coordinación de Emergencias Sanitarias del Ministerio de Sanidad¹².

Otra preocupación muy presente fue respecto a los tests para detectar el Covid-19. Su aplicación masiva posibilitaría detectar el virus y tratar a personas que aun no presentasen síntomas, lo que abreviaría el periodo de la crisis. El test que se está utilizando con más frecuencia y cuyos kits son fabricados por empresas españolas, es la más fiable. Se basa en la técnica molecular llamada PCR (reacción en cadena de la polimerasa), y por su complejidad, su resultado tarda unas 4 horas. También hay la posibilidad de adquirir, en el mercado internacional, el denominado test rápido fabricado por chinos y coreanos, aunque su gran demanda está estimulando la especulación y la presencia de estafadores¹³.

Con el propósito de aliviar la presión en los hospitales se resolvió levantar, en menos de una semana, un hospital de campaña con una Unidad de Cuidados Intensivos (UCI) dotada de un sistema de oxígeno, en algunos pabellones de la Institución Ferial de Madrid (IFEMA). Para ello fue fundamental el trabajo contra reloj de la policía, ejército, cuerpo de bomberos, técnicos y otros profesionales. Su capacidad es de hasta 1.300 pacientes lo que transforma en el mayor hospital español en número de camas.

Otros hospitales de campaña están siendo levantados en diferentes ciudades españolas con una finalidad similar: atender a pacientes que necesitan servicios de urgencia, o a los que están ingresados en los hospitales, pero no están graves.

También con el objetivo de disminuir la saturación de los hospitales, varios hoteles, que se encuentran sin huéspedes debido al “estado de alarma”, se ofrecieron para transformarlos en “hoteles medicalizados” en los que se instalarán pacientes en observación y en proceso de alta. Para ellos, compañías de energía se han ofrecido a proporcionarles suministro eléctrico gratuito.

44Con relación a la falta de material de protección y de equipamientos sanitarios, y la dificultad en importarlos, el gobierno pasó a incentivar su producción en territorio español. Así, la producción de mascarillas quirúrgicas pasó a ser incumbencia de empresas especializadas en la producción de material médico sanitario, y la fabricación de respiradores pulmonares está bajo la responsabilidad de la empresa familiar Hersill, situada en Móstoles (Madrid) que, con la ayuda de empresas como Escribano, del ramo militar, pasó de fabricar 10 aparatos a la semana, a 200 al día » ;

(Traduction libre : Malgré toutes les mesures prises par le gouvernement central espagnol, le nombre total de cas diagnostiqués et de décès au cours des deux premières semaines de "l'état d'alerte" a été très élevé.

(...)

Dans cette situation, le plus grand problème que l'Espagne a connu au cours des trois premières semaines a été la saturation des hôpitaux et de leurs unités de soins intensifs (USI), en raison du grand nombre de patients (figure 6) et du manque d'équipements tels que les respirateurs et les protections pour les toilettes (blouses imperméables, gants en nitrile, masques FP2 ou FP3, lunettes de protection, etc.) La difficulté d'obtenir ce matériel dans ces premières semaines de la pandémie est principalement due au fait qu'une grande partie de ce matériel médical est généralement fabriqué en Chine et que son importation en période de forte demande est très compliquée.

Il en est résulté que de nombreux professionnels de la santé ont été infectés. Le 22 mars, ce nombre est passé à 3 475 professionnels, augmentant de 177 % dans les jours suivants, à 9 444 le 27 mars et à plus de 12 000 le 31 mars. Les travailleurs de la santé infectés par le Covid- 19 représentaient, à cette date, 14 % de l'ensemble des personnes infectées en Espagne. En outre, le 6 avril, douze travailleurs de la santé sont morts, dix médecins, une infirmière et un technicien auxiliaire de soins. Ces données sont évidemment très préoccupantes pour le gouvernement espagnol, selon Fernando Simon, directeur du Centre de coordination des urgences sanitaires du ministère de la santé.

Une autre préoccupation très présente concerne les tests de détection de Covid-19. Leur application massive permettrait de détecter le virus et de traiter les personnes qui n'ont pas encore de symptômes, ce qui réduirait la durée de la crise. Le test qui est le plus utilisé et dont les kits sont fabriqués par des entreprises espagnoles, est le plus fiable. Il est basé sur la technique moléculaire appelée PCR (réaction en chaîne de la polymérase), et en raison de sa complexité, le résultat prend environ 4 heures. Il existe également la possibilité d'acquérir, sur le marché international, le test dit rapide fabriqué par les Chinois et les Coréens, bien que sa grande demande stimule la spéculation et la présence d'escrocs.

Afin de soulager la pression sur les hôpitaux, il a été décidé de mettre en place, en moins d'une semaine, un hôpital de campagne avec une unité de soins intensifs (USI) équipée d'un système d'oxygène, dans certains pavillons de l'Institution de la foire de Madrid (IFEMA). Le travail contre la montre de la police, de l'armée, des pompiers, des techniciens et autres professionnels a été fondamental. Sa capacité peut atteindre 1 300 patients, ce qui en fait le plus grand hôpital d'Espagne en termes de nombre de lits.

D'autres hôpitaux de campagne sont en cours de construction dans différentes villes espagnoles avec un objectif similaire : s'occuper des patients qui ont besoin de services d'urgence, ou de ceux qui sont admis dans les hôpitaux mais ne sont pas gravement malades.

Aussi, dans le but de réduire la saturation des hôpitaux, plusieurs hôtels, qui sont sans clients en raison de l'état d'alerte, ont proposé de les transformer en "hôtels médicalisés" dans lesquels seront installés les patients en observation et en voie de sortie. Pour eux, les entreprises énergétiques ont proposé de fournir gratuitement l'électricité.

En ce qui concerne le manque de matériel de protection et d'équipement sanitaire, et la difficulté de les importer, le gouvernement a commencé à encourager leur production sur le territoire espagnol. Ainsi, la production de masques chirurgicaux est devenue la responsabilité d'entreprises spécialisées dans la production d'équipements médicaux et sanitaires, et la production de respirateurs pulmonaires est sous la responsabilité de l'entreprise familiale Hersill, située à Móstoles (Madrid) qui, avec l'aide d'entreprises telles que Escribano, du secteur militaire, est passée de la fabrication de 10 appareils par semaine à 200 par jour) (nous soulignons).

En vertu des principes de bonne administration, et plus particulièrement du principe de minutie, de prudence et de précaution, toute autorité administrative se doit de procéder à un examen concret, complet, attentif, loyal et sérieux des circonstances de la cause. Elle se doit de procéder à une recherche minutieuse des faits, recueillir les renseignements nécessaires à la prise de décision et prendre en considération tous les éléments du dossier, afin qu'elle puisse prendre sa décision en toute connaissance de cause et après avoir raisonnablement apprécié tous les éléments utiles à la résolution du cas d'espèce⁸. Tel ne fut pas le cas en l'espèce.

2. Situation particulière et vulnérabilité du requérant

La vulnérabilité marque le statut de demandeur de protection internationale. Elle est encore accrue dans le chef du requérant.

Le requérant est d'origine syrienne. Il craint la situation sécuritaire et humanitaire absolument dramatique qui règne en Syrie en raison de la guerre.

Il a de surcroît vécu un exil difficile, long et éprouvant (pièce 1).

Enfin, il présente un état de santé fragile et nécessite un suivi médical (pièce 1).

Le requérant risque, en cas de retour en Espagne, de subir des traitements inhumains et dégradants dus aux conditions d'accueil déplorables réservées aux demandeurs d'asile en Espagne, dont les répercussions sont encore plus dramatiques au vu de sa vulnérabilité exacerbée.

Dès lors, un renvoi vers l'Espagne est inenvisageable, d'autant plus à la lumière du contexte sanitaire actuel.

La vulnérabilité du requérant implique pour l'État belge une plus grande attention quant au risque que le requérant encourt de subir des traitements inhumains et dégradants.

3. Conditions d'accueil des demandeurs d'asile, risque de traitements inhumains et dégradants et traitement des demandes d'asile dramatiques en Espagne - art. 3 CEDH

L'Espagne ne peut être considérée comme l'État responsable du traitement de la demande d'asile des requérantes en raison des défaillances systémiques dans la procédure d'asile et d'accueil espagnole.

Le requérant a expliqué à la partie adverse qu'il ne veut pas retourner en Espagne. La partie adverse n'a pas pris suffisamment en compte les déclarations du requérant faites à ce sujet. Les informations avancées par la partie requérante mettent pourtant en exergue les graves défaillances dans le système d'accueil espagnol comme il sera démontré ci-dessous.

Les défaillances systémiques dans la procédure d'asile et d'accueil espagnole sont attestées par de nombreuses sources ci-exposées.

3.1. Jurisprudence

Il convient d'avoir égard à l'arrêt « Tarakhel et autres contre la Suisse » rendu par la Grande Chambre de la Cour européenne des droits de l'homme le 4 novembre 2014, au sujet du renvoi de demandeurs d'asile vers l'Italie dans le cadre du Règlement Dublin.

La Cour affirme à cette occasion que « en tant que catégorie de la population 'particulièrement défavorisée et vulnérable', les demandeurs d'asile ont besoin d'une 'protection spéciale' au regard de cette disposition ».

La Cour a notamment établi que « l'on ne saurait écarter comme dénuée de fondement l'hypothèse d'un nombre significatif de demandeurs d'asile privés d'hébergement ou hébergés dans des structures surpeuplées dans des conditions de promiscuité, voire d'insalubrité ou de violence ».

La Belgique ne peut, en application de la jurisprudence européenne et du Règlement Dublin III, transférer un demandeur d'asile vers un État où il risque de subir des traitements contraires à l'article 3 de la CEDH, en raison des défaillances systémiques dans la procédure d'asile et les conditions d'accueil des demandeurs.

Il existe des défaillances dans le système d'accueil espagnol.

Il ressort en effet d'informations générales que la situation en Espagne en matière de conditions d'accueil et de traitement des demandeurs d'asile est particulièrement difficile.

Le Conseil du Contentieux des Étrangers a déjà suspendu ou annulé des décisions de transferts vers l'Espagne dans le cadre du Règlement Dublin dans les situations présentant des carences graves constatées dans le pays d'accueil (voy. notamment l'arrêt n° 11.183 du 19 décembre 2013, l'arrêt du 30.06.2015 n° 148.906 précité et l'arrêt du 26.03.2016 n° 164.808).

À cet égard, l'arrêt n° 148. 906 du 30 juin 2015 de Votre Conseil annule la décision de refus de séjour et d'ordre de quitter le territoire au motif que l'Espagne est l'État membre responsable de l'examen de la demande d'asile des requérants :

« 3.4.1. Le Conseil estime qu'en l'espèce, en prenant les décisions entreprises, la partie défenderesse n'a pas suffisamment tenu compte de la vulnérabilité particulière des parties requérantes pourtant soulignée par le courrier de leur conseil du 4 février 2015 et insistant tant sur les nécessaires garanties qui doivent entourer la présence d'enfants très jeunes que sur l'état stress post-traumatique de la deuxième partie requérante au vu des défaillances du système d'asile en Espagne. [...] Il en est de même en ce qui concerne la présence d'enfants mineurs et les garanties d'accueil dont ils doivent être entourés et ce, d'autant plus que les parties requérantes ont, dans leurs questionnaires respectifs relatifs à la procédure Dublin, souligné leur crainte de ne pas obtenir de place dans un centre d'accueil et d'être contraints de devoir vivre dans la rue durant leur procédure d'asile » ;

Le Conseil du Contentieux des Étrangers a rendu un arrêt n°132 182 le 27 octobre 2014, qui annule une décision de refus de séjour avec ordre de quitter le territoire vers l'Espagne à l'encontre d'une femme enceinte, mère de jeunes enfants ; l'arrêt insiste sur le fait de :

« avoir égard à la situation personnelle de la concluante pour vérifier le risque de violation de l'article 3 de la CEDH » et considère que dans ce cas, « il n'y aucun élément précis confirmant, dans la situation personnelle de la concluante, le motif de l'acte attaqué selon lequel 'on ne peut nullement conclure qu'en tant que demandeur d'asile en Espagne ou en tant que membre du groupe vulnérable de demandeurs d'asile, on serait systématiquement et automatiquement soumis à un traitement contraire à l'article 3 de la CEDH' ».

Le CCE relève aussi que le motif de l'acte attaqué selon lequel ce serait à la concluante d'apporter des éléments attestant que, dans son cas, il y a des faits et des circonstances qui réfutent la présomption de conformité des États à l'article 3 de la CEDH ne répond pas adéquatement aux arguments de la concluante car il s'agit d'avoir égard à la situation personnelle de la concluante pour vérifier le risque de violation de l'article 3 de la CEDH en l'espèce.

De même, il convient de tenir compte de l'arrêt du Conseil du contentieux des étrangers qui annule une décision de refus de séjour avec ordre de quitter le territoire vers l'Espagne n° 155 275 du 26 octobre 2015.

Dans l'arrêt « Tarakhel contre Suisse », la CJUE conclut que :

« si les requérants devaient être renvoyés en Italie sans que les autorités suisses aient au préalable obtenu des autorités italiennes une garantie individuelle concernant, d'une part, une prise en charge adaptée à l'âge des enfants et, d'autre part, la préservation de l'unité familiale, il y aurait violation de l'article 3 de la Convention ».

Il faut donc avoir égard à la certitude qu'une prise en charge adaptée au requérant et à sa vulnérabilité sera mise en place en Espagne.

Il convient que la Belgique assure la légalité de sa décision de refus de séjour avec ordre de quitter le territoire en prenant soin de garantir une prise en charge adaptée à la vulnérabilité du requérant.

Le rapport AIDA fait toutefois état d'un retard dans l'enregistrement des demandes : les délais d'attente pour obtenir une place d'accueil pour les demandeurs de protection internationale en Espagne peuvent être extrêmement longs.

Tout porte à croire qu'avec la crise sanitaire ayant perturbé et ralenti le système d'asile et d'accueil européen, ces délais soient encore plus longs désormais.

Cela constitue un danger réel pour la dignité, l'intégrité physique et la santé du requérant, d'autant plus à la lumière du contexte de pandémie qui rend les personnes sans-abris plus vulnérables que jamais. Vivre à la rue accroît la vulnérabilité de la partie requérante, eu égard aux conditions d'hygiène difficiles, voire inexistantes ; étant donné la pandémie frappant l'Espagne actuellement, chaque jour passé à la rue augmenterait la vulnérabilité de la partie requérante et ses chances d'attraper le coronavirus Covid-19.

Le même rapport AIDA indique que des rapports révèlent que certaines personnes transférées en Espagne dans le cadre du règlement Dublin n'ont pas eu accès aux conditions matérielles d'accueil lorsqu'elles sont arrivées en Espagne suite à leur transfert, menant à une condamnation du gouvernement espagnol par le Tribunal Supérieur de Justice.

La Belgique doit donc, avant de renvoyer la partie requérante vers l'Espagne, obtenir des autorités espagnoles une garantie concernant une prise en charge adaptée. Sans cette garantie individuelle, il y aurait violation de l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme au vu des conditions d'accueil des demandeurs d'asile en Espagne,

Le Conseil du Contentieux des Étrangers l'a rappelé dans l'arrêt du 30.06.2015 précité (n°148. 906) :

« 3.4.2. A cet égard, conformément aux enseignements de la Cour européenne des droits de l'homme dans l'arrêt *Tarakhel c. Suisse* du 4 novembre 2014, dès lors que l'on se trouve en présence d'un demandeur particulièrement vulnérable dont le transfert est projeté vers un pays - en l'occurrence, l'Espagne - dont le système d'accueil des demandeurs d'asile ne présente pas, en tant que tel, de défaillances systémiques, mais dont certaines failles dans la prise en charge des demandeurs d'asile et dans l'accès à la procédure d'asile ont néanmoins été constatées (Voir arrêt n°133 559 du 20 novembre 2014 et 141 810 du 25 mars 2015), il appartenait à la partie défenderesse de faire preuve de prudence et de s'entourer de garanties individuelles quant à la prise en charge des intéressés avant de prendre sa décision » (nous soulignons).

3.2. Presse

Un article paru dans *El Pais* en février 2020 souligne les défaillances du système d'accueil espagnol :

« La agenda de estadística europea, Eurostat, ha situado a España entre los países de la Unión que menos solicitudes de asilo han reconocido en 2019, apenas un 5% de las analizadas. La cifra es similar a la de socios que, como Hungría, mantienen una política contraria a recibir extranjeros con independencia de su situación, y coincide con el hecho de que el número de solicitudes de asilo en España se duplicó durante 2019 con respecto al año anterior, alcanzando una cifra próxima a 120.000 y confirmando una tendencia crecientemente acelerada desde 2015. Este aumento sustancial de las solicitudes ha provocado el colapso de la Oficina de Asilo y Refugio del Ministerio del Interior, que acumula 133.000 expedientes sin resolver, una cuarta parte de los que se encuentran en esta situación en el conjunto de la Unión Europea. Además, los centros de acogida se han visto desbordados, por lo que se ha multiplicado el número de familias en espera de respuesta obligadas a vivir en la calle.

La dramática dimensión que han llegado a adquirir las dificultades para gestionar las solicitudes de asilo y refugio en España contrasta con el limitado interés parlamentario que ha suscitado la cuestión. Por lo general, parece como que los grupos de oposición dejan hacer al Gobierno de turno, confiando el control a la sociedad civil, cuando lo que les corresponde es asumir que se trata de un inequívoco asunto de Estado. El asilo y el refugio son derechos específicos que precisan de un tratamiento igualmente específico, que no puede verse afectado por la amplitud que el fenómeno de la inmigración ha adquirido durante las últimas décadas. Las cifras proporcionadas por Eurostat, así como por las asociaciones y organizaciones que hacen un seguimiento del asilo y el refugio en España, demuestran que la desproporción entre las solicitudes y los recursos ha llegado a ser, simplemente, insostenible.

La falta de compromiso entre las fuerzas políticas para abordar la cuestión desde el acuerdo, y, por tanto, para adoptar medidas que requieren inversión y atención preferente, está empujando a que los sucesivos ministerios de Interior hayan buscado soluciones parciales y de urgencia, unas más benévolas que otras. En estos momentos, soluciones de esta naturaleza están sirviendo para paliar la situación de los solicitantes procedentes de Venezuela, para los que se ha habilitado un permiso de carácter humanitario. En otros casos, como el de sirios, palestinos y yemeníes, a quienes se solicita un visado de tránsito desde fechas recientes, están suponiendo una traba muchas veces insalvable para el ejercicio del derecho. La regulación que rige el espacio Schengen contempla el visado de tránsito, pero solo Francia, República Checa y España han decidido exigirlo para algunas de estas nacionalidades ».

(Traduction libre : L'agence européenne de statistiques, Eurostat, a placé l'Espagne parmi les pays de l'Union qui ont reconnu le moins de demandes d'asile en 2019, soit à peine 5 % de celles analysées. Ce chiffre est similaire à celui de partenaires comme la Hongrie, qui maintiennent une politique d'accueil des étrangers quelle que soit leur situation, et coïncide avec le fait que le nombre de demandes d'asile en Espagne a doublé en 2019 par rapport à l'année précédente, atteignant un chiffre d'environ 120 000 et

confirmant une tendance de plus en plus accélérée depuis 2015. Cette augmentation substantielle des demandes a entraîné l'effondrement du Bureau de l'asile et des réfugiés du ministère de l'intérieur, qui a accumulé 133 000 cas non résolus, soit un quart de ceux qui se trouvent dans cette situation dans l'ensemble de l'Union européenne. En outre, les centres d'accueil ont été débordés, ce qui a entraîné une augmentation du nombre de familles en attente d'une réponse qui sont obligées de vivre dans la rue.

L'ampleur dramatique des difficultés rencontrées dans le traitement des demandes d'asile et de réfugiés en Espagne contraste avec l'intérêt limité du Parlement pour cette question. En général, il semble que les groupes d'opposition aient laissé le gouvernement au pouvoir, confiant le contrôle à la société civile, alors qu'ils doivent supposer qu'il s'agit d'une question d'État sans équivoque. L'asile et le statut de réfugié sont des droits spécifiques qui nécessitent un traitement tout aussi spécifique, qui ne peut être affecté par l'ampleur du phénomène de l'immigration au cours des dernières décennies. Les chiffres fournis par Eurostat, ainsi que par les associations et organisations qui surveillent l'asile et le refuge en Espagne, montrent que la disproportion entre les demandes et les recours est tout simplement devenue intenable.

Le manque d'engagement des forces politiques à aborder la question dès le début de l'accord, et donc à adopter des mesures qui nécessitent des investissements et une attention préférentielle, conduit les ministères de l'intérieur successifs à rechercher des solutions partielles et urgentes, certaines plus indulgentes que d'autres. Actuellement, des solutions de cette nature servent à alléger la situation des demandeurs du Venezuela, pour lesquels un permis humanitaire a été délivré. Dans d'autres cas, comme celui des Syriens, des Palestiniens et des Yéménites, qui ont récemment demandé des visas de transit, ils créent un obstacle souvent insurmontable à l'exercice du droit. Les règlements régissant l'espace Schengen prévoient un visa de transit, mais seules la France, la République tchèque et l'Espagne ont décidé d'en exiger un pour certaines de ces nationalités) (nous soulignons).

Il apparaît donc que la crainte du requérant que sa demande de protection internationale ne soit pas examinée, en tout cas pas dans un délai raisonnable, semble tout à fait légitime.

L'article fait état d'un « effondrement » du Bureau de l'asile espagnol, avec un taux record de cas non résolus ; tout porte à croire que la crise sanitaire n'a fait qu'accentuer cet effondrement en portant un coup de grâce au système d'accueil espagnol.

Il est attesté que les centres d'accueil étant débordés, un nombre élevé de demandeurs en attente d'une réponse sont obligés de vivre dans la rue ; cela constitue un traitement inhumain et dégradant.

La Cour européenne des droits de l'homme a déjà jugé à plusieurs reprises que vivre dans la rue constitue un traitement inhumain et dégradant pour le demandeur d'asile, par exemple dans *M.S.S. contre Belgique et Grèce*, du 21 janvier 2011, §§ 263-264 :

« 263. (...), la Cour est d'avis qu'elles n'ont pas dûment tenu compte de la vulnérabilité du requérant comme demandeur d'asile et doivent être tenues pour responsables, en raison de leur passivité, des conditions dans lesquelles il s'est trouvé pendant des mois, vivant dans la rue, sans ressources, sans accès à des sanitaires, ne disposant d'aucun moyen de subvenir à ses besoins essentiels. La Cour estime que le requérant a été victime d'un traitement humiliant témoignant d'un manque de respect pour sa dignité et que cette situation a, sans aucun doute, suscité chez lui des sentiments de peur, d'angoisse ou d'infériorité propres à conduire au désespoir. Elle considère que de telles conditions d'existence, combinées avec l'incertitude prolongée dans laquelle il est resté et l'absence totale de perspective de voir sa situation s'améliorer, ont atteint le seuil de gravité requis par l'article 3 de la Convention.

264. Il s'ensuit que le requérant s'est retrouvé, par le fait des autorités, dans une situation contraire à l'article 3 de la Convention. Dès lors, il y a eu violation de cette disposition ».

Force est de constater que la pandémie et ses conséquences ne font qu'aggraver les risques d'un tel traitement inhumain et dégradant.

3.3 Rapport d'institutions gouvernementales et non-gouvernementales

Depuis plusieurs années, diverses institutions gouvernementales et non-gouvernementales dénoncent une détérioration des conditions liées à la grave crise économique qui secoue l'Espagne.

3.3.1. Accueil des demandeurs d'asile

Dans le Rapport AIDA 2021 concernant l'accès à l'accueil en Espagne, l'on peut lire ce qui suit (p. 98) :

« Main obstacles for asylum applicants present after passing the first phase, as the system foresees an initial degree of autonomy and self-maintenance which is hardly accomplishable in 6 months' time, and almost impossible in the case of applicants who have difficulties in learning and speaking the Spanish language, and thus face greater barriers to access to employment. The SEM instruction of January 2021 also aims at addressing these issues.

Evictions or attempts to conduct evictions of Syrian and Palestinian asylum seekers from their houses have been reported during 2020 in Zaragoza and near Madrid, due to the abovementioned challenges they face in securing material resources to pay their rent. ».

(Traduction libre : Les principaux obstacles pour les demandeurs d'asile se présentent après avoir passé la première phase, car le système prévoit un degré initial d'autonomie et d'auto-entretien qui est difficilement réalisable en 6 mois, et presque impossible dans le cas des demandeurs qui ont des difficultés à apprendre et à parler la langue espagnole, et qui sont donc confrontés à des obstacles plus importants pour l'accès à l'emploi. L'instruction SEM de janvier 2021 vise également à aborder ces questions.

Des expulsions ou des tentatives d'expulsion de demandeurs d'asile syriens et palestiniens de leur logement ont été signalées au cours de l'année 2020 à Saragosse et près de Madrid, en raison des difficultés susmentionnées auxquelles ils sont confrontés pour obtenir des ressources matérielles afin de payer leur loyer) (nous soulignons).

Concernant les personnes renvoyées en Espagne en vertu du règlement de Dublin, le rapport susmentionné stipule que (p. 99) :

« In 2018, media reports have referred to at least 20 persons returned under the Dublin Regulation who were excluded from the reception system and were rendered homeless, on the basis that they had renounced their entitlement to accommodation upon leaving Spain”.

(Traduction libre : En 2018, les médias ont évoqué au moins 20 personnes renvoyées en vertu du règlement de Dublin qui ont été exclues du système d'accueil et se sont retrouvées sans abri, au motif qu'elles avaient renoncé à leur droit à l'hébergement en quittant l'Espagne) (nous soulignons).

En outre, l'augmentation du nombre d'arrivées de demandeurs d'asile pose problème pour l'accès à l'accueil :

« While the increase in arrivals of asylum seekers throughout 2018 has exacerbated difficulties in accessing reception, the actual conditions in reception facilities have not deteriorated since reception capacity was increased. The problem asylum seekers face on some occasions is the long waiting time before they can be placed in accommodation facilities.»

(Traduction libre : Si l'augmentation du nombre d'arrivées de demandeurs d'asile tout au long de 2018 a exacerbé les difficultés d'accès à l'accueil, les conditions réelles dans les structures d'accueil ne se sont pas détériorées depuis l'augmentation de la capacité d'accueil. Le problème auquel les demandeurs d'asile sont parfois confrontés est le long délai d'attente avant de pouvoir être placés dans des centres d'hébergement.).

Amnesty International, dans son rapport 2016/201711, dénonce notamment le manque de places disponibles dans les centres d'accueil, le fait que la Loi relative à l'asile n'était toujours pas appliquée en Espagne des années après son entrée en vigueur et le retard dans le traitement des demandes d'asile :

« Le dispositif d'accueil des demandeurs d'asile en Espagne n'était toujours pas satisfaisant ; le nombre de places disponibles dans les centres d'accueil officiels était trop faible et l'assistance portée à celles et ceux qui étaient hébergés ailleurs insuffisante. L'Espagne n'avait pas mis en oeuvre les directives européennes relatives aux personnes apatrides, aux procédures d'asile et aux conditions d'accueil. Six années après son entrée en vigueur, la Loi relative à l'asile n'était toujours pas appliquée. En conséquence, les personnes en quête d'asile n'avaient pas accès de façon égale partout dans le pays à l'assistance à laquelle elles avaient droit. Entre les mois de janvier et d'octobre, 12 525 demandes d'asile

(données d'Eurostat) ont été déposées en Espagne, contre 4 513 en 2013. Le traitement de ces demandes accusait de plus en plus de retard et on dénombrait 29 845 dossiers en attente en août ».

Le rapport AIDA actualisé en 2021 déplore des lacunes du système d'accueil enregistrées en 2021, qui sont chroniques : de nombreuses installations sont encore surpeuplées et l'absence de transferts des îles et des enclaves vers le continent a entraîné de nombreux cas de dénuement et de sans-abrisme parmi les demandeurs d'asile (p. 13).

En outre, des centres d'accueil ont été touchés par de graves incendies ayant fait des morts et de nombreux blessés (Rapport AIDA 2021, p. 115).

Le rapport AIDA exprime des préoccupations accrues concernant les conditions dans les centres d'accueil de Ceuta et Melilla :

“Overcrowding in the CETI in Ceuta and Melilla is a serious issue that has persisted in recent years. The poor sanitary conditions, and health services that characterise these facilities, together with their inadequacy to accommodate families and vulnerable persons, have been denounced during the years. These circumstances worsened following the outbreak of the pandemic, and were still concerning as for 2021 » (p. 13).

(Traduction libre : La surpopulation dans les CETI de Ceuta et Melilla est un problème grave qui a persisté ces dernières années. Les mauvaises conditions sanitaires et les services de santé qui caractérisent ces établissements, ainsi que leur inadéquation pour accueillir les familles et les personnes vulnérables, ont été dénoncés au fil des ans. Ces circonstances se sont aggravées après l'apparition de la pandémie, et sont toujours préoccupantes en 2021) (nous soulignons).

3.3.2. Risques de traite

Il existe de surcroît un risque de traite en Espagne, comme démontré clairement par le rapport du département d'État des États-Unis sur la traite des personnes :

« As reported over the past five years, Spain is a destination, source, and transit country for men, women, and children subjected to forced labor and sex trafficking. Women from Eastern Europe (particularly Romania and Bulgaria), South America (particularly Venezuela, Paraguay, Brazil, Colombia, and Ecuador), China, and Nigeria are subjected to sex trafficking in Spain. Men and women from South and East Asia, particularly China and Vietnam, are subjected to forced labor in the textile, agricultural, construction, industrial, and service sectors. Prostitution is allowed under certain conditions in Spain, although NGOs believe a large percentage of individuals in prostitution in Spain are trafficking victims. Spain has seen a rise in trafficking through the Western Mediterranean as traffickers shift routes from Libya to Morocco, where victims are moved by sea into southern Spain. Nigerian criminal networks recruit victims in migrant reception centers in Italy for forced prostitution in Spain. Unaccompanied migrant children continue to be vulnerable to sex trafficking and forced begging. The increased numbers of newly arrived refugees and asylum-seekers are vulnerable to trafficking. »

(Traduction libre : Comme indiqué au cours des cinq dernières années, l'Espagne est un pays de destination, d'origine et de transit pour les hommes, les femmes et les enfants soumis au travail forcé et au trafic sexuel. Des femmes d'Europe de l'Est (en particulier de Roumanie et de Bulgarie), d'Amérique du Sud (en particulier du Venezuela, du Paraguay, du Brésil, de Colombie et d'Équateur), de Chine et du Nigeria sont victimes de trafic sexuel en Espagne. Des hommes et des femmes d'Asie du Sud et de l'Est, en particulier de Chine et du Vietnam, sont soumis au travail forcé dans les secteurs textile, agricole, de la construction, industriel et des services. La prostitution est autorisée sous certaines conditions en Espagne, bien que les ONG estiment qu'un pourcentage important des personnes qui se prostituent en Espagne sont victimes de la traite. L'Espagne a connu une augmentation de la traite à travers la Méditerranée occidentale, les trafiquants passant de la Libye au Maroc, où les victimes sont acheminées par voie maritime vers le sud de l'Espagne. Des réseaux criminels nigériens recrutent des victimes dans des centres d'accueil de migrants en Italie pour la prostitution forcée en Espagne. Les enfants migrants non accompagnés restent vulnérables au trafic sexuel et à la mendicité forcée. Le nombre croissant de réfugiés et de demandeurs d'asile nouvellement arrivés est vulnérable à la traite).

Le rapport AIDA de 2021 confirme cet état de fait, et relève également des risques réels d'exploitation et de traite des migrants en Espagne :

"Living conditions in other informal settlements

The situation in informal settlements across Spain (especially in Andalucia) continued to be a concern in 2021. Many migrants and seasonal migrant workers live in these settlements in poor living conditions and with no access to basic services. Many of them are victims of trafficking, forced labour and forced prostitution" (p. 114).

(Traduction libre : Conditions de vie dans les autres quartiers informels

La situation dans les établissements informels à travers l'Espagne (en particulier en Andalousie) est restée préoccupante en 2021. De nombreux migrants et travailleurs migrants saisonniers vivent dans ces établissements dans de mauvaises conditions de vie et sans accès aux services de base. Beaucoup d'entre eux sont victimes de la traite, du travail forcé et de la prostitution forcée) (nous soulignons).

3.3.3. Détention des demandeurs d'asile

3.3.3.1.

Selon le rapport AIDA actualisé en 2021 (p. 14) :

« The Spanish Ombudsman expressed concern over the conditions at facilities where migrants are deprived of liberty. At the Centres for Temporary Attention for Foreigners (Centros de Atención Temporal de Extranjeros, CATE) deficiencies relate to overcrowding, the presence of mothers with children and of sick people, and insufficient guarantees to access asylum. Concerning CIEs, recommendations recurring in several centres relate to the availability of medical care, interpretation, legal and social assistance, possibility to communicate with lawyers, access by NGOs, video surveillance and the registration of the use of coercive measures ».

(Traduction libre : Le Médiateur espagnol a exprimé son inquiétude quant aux conditions dans les établissements où les migrants sont privés de liberté. Dans les Centres d'attention temporaire pour étrangers (Centros de Atención Temporal de Extranjeros, CATE), les déficiences concernent la surpopulation, la présence de mères avec enfants et de personnes malades, et les garanties insuffisantes pour accéder à l'asile. En ce qui concerne les CIE, les recommandations récurrentes dans plusieurs centres portent sur la disponibilité de soins médicaux, l'interprétation, l'assistance juridique et sociale, la possibilité de communiquer avec des avocats, l'accès des ONG, la vidéosurveillance et l'enregistrement du recours aux mesures coercitives) (nous soulignons).

Le rapport précise en outre que, bien que la détention des demandeurs d'asile vulnérables ne soit pas autorisée par la législation nationale, dans la pratique, plusieurs exceptions ont été signalées concernant les enfants non accompagnés et les victimes de la traite (p. 14) - sans compter les conditions désastreuses, voire insalubres, de certains des centres fermés dans lesquels sont détenus les migrants (pp. 143-149).

3.3.3.2.

Le droit à la liberté de mouvement et de circulation continue d'être régulièrement violé en Espagne.

Divers tribunaux espagnols reconnaissant régulièrement le droit à la liberté de circulation des demandeurs d'asile. En pratique, cependant, les autorités ont continué à restreindre l'accès des demandeurs d'asile au continent jusqu'en 2020. Cela signifie que les demandeurs doivent rester dans le CETI, et qu'ils ne sont pas libres de se déplacer en dehors des deux enclaves. Il existe un manque général de transparence concernant les critères suivis par le CETI pour transférer les personnes vers la péninsule espagnole, ce qui a été dénoncé et critiqué à plusieurs reprises par les organisations de défense des droits de l'homme.

Dans deux décisions historiques rendues en juillet 2020, la Cour suprême (Tribunal Supremo) a conclu que ni le droit interne ni le droit de l'UE ne contiennent de dispositions justifiant la limitation du droit des demandeurs d'asile à se déplacer librement sur le territoire espagnol.⁵⁷² Ainsi, le jugement reconnaît explicitement le droit à la libre circulation des demandeurs d'asile de Ceuta et Melilla et déclare illégale la pratique du ministère de l'Intérieur. Cependant, la mise en oeuvre de l'arrêt n'a pas été appliquée en pratique en 2020. En août 2020, de nombreux demandeurs d'asile à Ceuta ont protesté car ils ne

pouvaient pas quitter Ceuta, démontrant ainsi que l'arrêt de la Cour suprême n'était pas appliqué dans la pratique (rapport AIDA actualisé en 2021, pp. 100-101).

3.3.4. Accès au logement

En ce qui concerne l'accès au logement, plusieurs rapports ont souligné les obstacles auxquels sont confrontés les migrants, les demandeurs d'asile et les bénéficiaires d'une protection internationale, pour accéder au logement et louer des appartements, et ont mis en lumière des problèmes systématiques dans le secteur de l'immobilier (rapport AIDA, actualisé en 2021, p. 14).

Les lacunes du système d'accueil espagnol sont chroniques et ont été signalées par diverses sources, y compris en 2021. Parmi elles, l'Agence des droits fondamentaux a fait état de la surpopulation des structures d'accueil espagnoles. Le rapport annuel 2021 du médiateur espagnol a de surcroît dénoncé différents cas de migrants et de demandeurs d'asile laissés dans la rue en 2020, en raison des déficiences du système d'accueil. De nombreux demandeurs d'asile en Espagne étaient sans abri en 2021, en ce compris des mineurs non accompagnés (rapport AIDA, actualisé en 2021, p. 102 et p. 103).

3.3.5. Accès au marché du travail

Le Rapport AIDA de 2021 note qu'il y a des obstacles pratiques pour les demandeurs d'asile concernant leur accès au marché du travail :

« However, asylum seekers face many obstacles to accessing the Spanish labour market in practice. Many of them do not speak Spanish at the time they receive the red card. In addition to that, the recognition of their qualifications is a long, complicated and often expensive procedure. Lastly, they face discrimination due to their nationality or religion. » (p. 117).

(Traduction libre: Dans la pratique, les demandeurs d'asile rencontrent toutefois de nombreux obstacles pour accéder au marché du travail espagnol. Beaucoup d'entre eux ne parlent pas espagnol au moment où ils reçoivent la carte orange. De plus, la reconnaissance de leurs qualifications est une procédure longue, compliquée et souvent coûteuse. Enfin, ils sont victimes de discriminations en raison de leur nationalité ou de leur religion).

3.3.6. Accès à l'éducation

Certaines lacunes importantes ont été observées en Espagne dans le système éducatif :

« Nonetheless, shortcoming concerning children accessing education have been reported concerning children hosted in the CETI in periods of overwhelmed conditions due to extreme overcrowding. Moreover, in August 2019, the association of immigration lawyers published a press release denouncing the deliberate lack of schooling for children in Melilla.

Moreover, due to increase in arrivals on the Canary Islands, hundreds of presumed unaccompanied children waiting to undergo age determination procedures were not able to access to education as of the beginning of 2021. A thematic report on the situation of children in the Canary Islands published by UNICEF in July 2021 underlines that, while some reception centres guarantee the immediate access to schooling for migrant children, the same cannot be said for other reception facilities; that is often due, among other reasons, to the lack of preparation for both reception centres and schools in managing such situations and to the lack of available places in schools" (rapport AIDA 2021, pp. 118-119).

(Traduction libre : Néanmoins, des lacunes concernant l'accès des enfants à l'éducation ont été signalées concernant les enfants accueillis au CETI dans des périodes de conditions accablantes en raison de la surpopulation extrême. En outre, en août 2019, l'association des avocats de l'immigration a publié un communiqué de presse dénonçant l'absence délibérée de scolarisation des enfants à Melilla. De plus, en raison de l'augmentation des arrivées sur les îles Canaries, des centaines d'enfants présumés non accompagnés en attente de procédures de détermination de l'âge n'ont pas pu accéder à l'éducation dès le début de l'année 2021. Un rapport thématique sur la situation des enfants aux îles Canaries publié par l'UNICEF en juillet 2021 souligne que, si certains centres d'accueil garantissent l'accès immédiat des enfants migrants à l'école, il n'en va pas de même pour d'autres structures d'accueil, ce qui est souvent dû, entre autres, au manque de préparation des centres d'accueil et des écoles pour gérer ces situations et au manque de places disponibles dans les écoles).

Et :

« As in previous years, children of migrants, asylum seekers and beneficiaries of international protection continue to face obstacles in accessing education. Due to the particular issues that were registered in Melilla, the Spanish Ombudsman requested the Ministry of Education to ensure that no child residing in the city, independently of his/her origin, would be excluded from education »(p. 14).

(Traduction libre : Comme les années précédentes, les enfants de migrants, de demandeurs d'asile et de bénéficiaires d'une protection internationale continuent de rencontrer des obstacles pour accéder à l'éducation. En raison des problèmes particuliers enregistrés à Melilla, le Médiateur espagnol a demandé au Ministère de l'Éducation de s'assurer qu'aucun enfant résidant dans la ville, indépendamment de son origine, ne soit exclu de l'éducation).

3.3.7. Besoins d'accueil particuliers des groupes vulnérables

Le rapport AIDA 2021 mentionne que :

« Although access to special treatment and the possibility to receive treatment from psychologists and psychiatrists is free and guaranteed, it should be highlighted that in Spain there are no specialised structures for victims of severe violations and abuses like the ones faced by asylum seekers escaping war, indiscriminate violence or torture. There are no specialised medical centres that exclusively and extensively treat these particular health problems.» (p. 119).

(Traduction libre : Bien que l'accès aux traitements spéciaux et la possibilité de se faire soigner par des psychologues et des psychiatres soient libres et garantis, il convient de souligner qu'il n'existe pas en Espagne de structures spécialisées pour les victimes de violations et d'abus graves comme ceux auxquels sont confrontés les demandeurs d'asile fuyant la guerre, la violence aveugle ou la torture. Il n'existe pas non plus de centres médicaux spécialisés dans le traitement exclusif et approfondi de ces problèmes de santé particuliers) (nous soulignons).

Les obstacles dans l'accès à des soins de santé adéquats sont du reste aggravés par la crise sanitaire liée au Covid-19 :

« In a report published in February 2021, Amnesty International underlines the increasing obstacles that undocumented migrants faced in accessing health services during the COVID- 19 pandemic. Such barriers are essentially due to the legislation that does not foresee the universal access to the National Health System, the insufficiency of adequate measures implemented by the Autonomous Communities, and the language barrier in order to access medical assistance by phone.

In May 2021, six NGOs called on the Minister of Inclusion, Social Security and Migration to reform the Regulation of the Immigration Law in a way that guarantees adequate protection to all migrants, especially in light of the COVID-19 pandemic, as more than half million persons cannot exercise their right to health due to their impossibility to fulfil administrative requisites, given their lack of valid documents.

Various obstacles were registered regarding access to the vaccination campaign for migrants, generally due to linguistic barriers and lack of access to digital services. Even though the migrant population - comprising also undocumented migrants - was included in the Spanish vaccination strategy, the administration often delegated to NGOs the responsibility in terms of information provision and facilitation in access to the campaign. The NGO APDHA urged the Government of Andalusia to adopt a comprehensive vaccination strategy which includes undocumented migrants, including those persons who do not hold a healthcare card. The call derives from the concern that the public vaccination strategies in Andalusia do not include specific plans to address the specific situation of undocumented migrants living in the Autonomous Community » (rapport AIDA 2021, p. 120).

(Traduction libre : Dans un rapport publié en février 2021, Amnesty International souligne les obstacles croissants auxquels les sans-papiers ont été confrontés pour accéder aux services de santé pendant la pandémie de COVID-19. Ces obstacles sont essentiellement dus à la législation qui ne prévoit pas l'accès universel au système national de santé, à l'insuffisance des mesures adéquates mises en oeuvre par les communautés autonomes et à la barrière de la langue pour accéder à l'assistance médicale par téléphone.

En mai 2021, six ONG ont demandé au ministre de l'Inclusion, de la Sécurité sociale et des Migrations de réformer le règlement de la loi sur l'immigration de manière à garantir une protection adéquate à tous les migrants, en particulier à la lumière de la pandémie de COVID- 19, étant donné que plus d'un demi-million de personnes ne peuvent pas exercer leur droit à la santé en raison de leur impossibilité à remplir les conditions administratives, faute de documents valides.

Divers obstacles ont été enregistrés concernant l'accès à la campagne de vaccination pour les migrants, généralement en raison des barrières linguistiques et du manque d'accès aux services numériques. Bien que la population migrante - comprenant également les sans-papiers - soit incluse dans la stratégie de vaccination espagnole, l'administration a souvent délégué aux ONG la responsabilité de fournir des informations et de faciliter l'accès à la campagne. L'ONG APDHA a exhorté le gouvernement d'Andalousie à adopter une stratégie de vaccination globale qui inclut les sans-papiers, y compris les personnes qui ne possèdent pas de carte de santé. L'appel découle de la préoccupation que les stratégies de vaccination publique en Andalousie ne comprennent pas de plans spécifiques pour répondre à la situation particulière des sanspapiers vivant dans la communauté autonome).

De surcroît, des lieux d'accueil spéciaux pour ceux qui en ont besoin ne sont pas garantis en raison d'une approche généralisée :

« Nonetheless, available resources have a generalised approach and do not cover the needs presented by the most vulnerable asylum applicants, who are referred to external and more specialised services in case they need them. The Spanish reception system in fact does not guarantee specialised reception places addressed to asylum applicants such as victims of trafficking, victims of torture, unaccompanied asylum-seeking children or persons with mental disorders. (...).

Reception places for asylum-seeking victims of trafficking are very few, and their number is not made public by the MISSM. In July 2020, different NGOs part of the Network against Trafficking in Andalusia (Red Antena Sur contra la Trata) called for the creation of multidisciplinary teams to welcome migrants arriving by boat to the Spanish coasts, in order to detect victims of trafficking. They also called for the adoption of a comprehensive law addressing trafficking, and warned against the increased vulnerability of victims of trafficking following the COVID-19 pandemic. Similarly, UNHCR raised concerns over the risk of refugees becoming victims of trafficking as a result of COVID-19.

The generalised approach of the Spanish reception system has been criticised by several organisations in recent years, as it fails to provide adequate needs to the most vulnerable. The Spanish Ombudsman expressed its concerns regarding the serious deficiencies in the humanitarian assistance programmes for migrants. In its 2020 Annual Report, the Ombudsman reiterated the concerns, formerly outlined in a thematic report of 2016, regarding the deficiencies of the asylum reception system, increased in 2020 due to impact of the COVID-19 pandemic. Amnesty International also called on the Spanish Government to reform its reception system, for it to be aligned with international human rights standards and adapted to asylum seekers' needs" (rapport AIDA 2021, pp. 121-122).

(Traduction libre : Néanmoins, les ressources disponibles ont une approche généralisée et ne couvrent pas les besoins présentés par les demandeurs d'asile les plus vulnérables, qui sont orientés vers des services externes et plus spécialisés s'ils en ont besoin. En fait, le système d'accueil espagnol ne garantit pas de places d'accueil spécialisées destinées aux demandeurs d'asile tels que les victimes de la traite, les victimes de la torture, les enfants demandeurs d'asile non accompagnés ou les personnes souffrant de troubles mentaux. (...).

Les lieux d'accueil pour les demandeurs d'asile victimes de la traite sont très peu nombreux, et leur nombre n'est pas rendu public par le MISSM. En juillet 2020, différentes ONG faisant partie du Réseau contre la traite en Andalousie (Red Antena Sur contra la Trata) ont appelé à la création d'équipes multidisciplinaires pour accueillir les migrants arrivant par bateau sur les côtes espagnoles, afin de détecter les victimes de la traite. Ils ont également demandé l'adoption d'une loi complète sur la traite des êtres humains et ont mis en garde contre la vulnérabilité accrue des victimes de la traite à la suite de la pandémie de COVID-19.

L'approche généralisée du système d'accueil espagnol a été critiquée par plusieurs organisations ces dernières années, car elle ne permet pas de répondre aux besoins des plus vulnérables. Le médiateur espagnol a fait part de ses préoccupations concernant les graves lacunes des programmes d'assistance humanitaire destinés aux migrants. Dans son rapport annuel 2020, le médiateur a réitéré les

préoccupations, précédemment exposées dans un rapport thématique de 2016, concernant les déficiences du système d'accueil des demandeurs d'asile, accrues en 2020 en raison de l'impact de la pandémie de COVID-19. Amnesty International a également appelé le gouvernement espagnol à réformer son système d'accueil, afin qu'il soit conforme aux normes internationales relatives aux droits humains et adapté aux besoins des demandeurs d'asile) (nous soulignons).

En ce qui concerne particulièrement les rapatriés de Dublin, le rapport de l'AIDA indique que :

« The number of incoming procedures to Spain is far higher than the number of outgoing procedures. Spain received 11,070 requests and 671 transfers in 2018.

The Dublin Unit does not provide guarantees to other Member States prior to incoming transfers, although upon arrival of an asylum seeker through a Dublin transfer, the OAR coordinates with the Ministry of Labour, Migration and Social Security, responsible for reception. Nevertheless, civil society organisations have witnessed particular difficulties with regard to victims of trafficking returning to Spain under the Dublin system, mainly from France. These are due to different factors, i.e. the fact that victims of trafficking are not effectively identified as such, the lack of an effective mechanism to register and identify trafficked persons before return, as well as to identify victims among Dublin returnees once they arrive in Spain. The lack of coordination among the Spanish competent authorities (Dublin Unit, OAR, Ministry of Labour in charge of reception) is another factor. »

(Traduction libre : Le nombre de procédures entrantes en Espagne est beaucoup plus élevé que le nombre de procédures sortantes. L'Espagne a reçu 11 070 demandes et 671 transferts en 2018.

L'unité de Dublin ne fournit pas de garanties aux autres États membres avant les transferts entrants, bien qu'à l'arrivée d'un demandeur d'asile par le biais d'un transfert Dublin, l'OAR se coordonne avec le ministère du travail, des migrations et de la sécurité sociale, responsable de l'accueil. Néanmoins, les organisations de la société civile ont été témoins de difficultés particulières en ce qui concerne les victimes de la traite qui reviennent en Espagne dans le cadre du système de Dublin, principalement de France. Cela est dû à différents facteurs, à savoir le fait que les victimes de la traite ne sont pas effectivement identifiées en tant que telles, l'absence d'un mécanisme efficace pour enregistrer et identifier les victimes de la traite avant leur retour, ainsi que pour identifier les victimes parmi les Dublinois de retour après leur arrivée en Espagne. Le manque de coordination entre les autorités compétentes espagnoles (Unité de Dublin, OAR, Ministère du travail chargé de l'accueil) est un autre facteur).

3.3.8. Expulsions automatiques et collectives. de migrants

3.3.8.1.

D'emblée, le rapport AIDA actualisé en 2021 déplore un nombre élevé de décès en Méditerranée, au large de l'Espagne (voy. p. 12) : l'ONG Caminando Fronteras (Walking Borders) estime que 4 404 personnes sont mortes en arrivant en Espagne en 2021, ce qui suppose une augmentation de +102,95% par rapport à 2020.

Concernant spécifiquement les (non) secours en mer, le rapport AIDA actualisé en 2021 fait état d'évolutions inquiétantes concernant les limitations aux opérations de recherche et de sauvetage qui ont été constatées depuis le début de l'année 2019, notamment par la criminalisation des activités de recherche et de sauvetage menées par des ONG... (p. 38).

3.3.8.2.

Le CEAR fait part de sa préoccupation concernant l'expulsion de migrants :

« The Popular Party group in the Parliament brought forward an amendment to the Public Security Act - that was finally passed at the Congress of Deputies on March 26, 2015- aiming to legalize unlawful push backs to Morocco of migrants irregularly entering the cities of Ceuta and Melilla, a practice that has been condemned by nongovernmental organizations and especially by the Council of Europe Commissioner for Human Rights. Summary returns at the border, with no procedure or guarantee whatsoever, are a serious threat for the right of asylum. »

(Traduction libre : Le groupe du Parti Populaire au Parlement a présenté un amendement à la Loi sur la sécurité publique - qui a été finalement adopté au Congrès des députés le 26 mars 2015 - visant à légaliser les pushbacks illégaux au Maroc des migrants qui entrent irrégulièrement les villes de Ceuta et Melilla, une pratique qui a été condamnée par les organisations non gouvernementales et en particulier par le Commissaire des droits de l'homme du Conseil de l'Europe. Des retours arbitraires à la frontière, sans procédure ni garantie que ce soit, sont une grave menace pour le droit d'asile).

Le Comité des droits de l'homme (Nations Unies), dans ses Observations finales du 14 août 2015¹⁵, fait part de sa grande préoccupation en raison des expulsions de migrants au départ de Ceuta et de Melilla ; il s'inquiète également des expulsions expresses effectuées par voies aériennes, expulsions qui pourraient constituer une violation du principe de non-refoulement :

“18. The Committee is concerned about the practice of summary return, also known as “hot expulsion”, which takes place at the borders of Ceuta and Melilla. In particular, the Committee notes with concern the first final provision of the Public Security Act, which establishes a special regime for Ceuta and Melilla, authorizing the summary return of immigrants identified at the borders of the two autonomous cities. The Committee is also concerned about the practice of carrying out so-called “express deportations” by air, including by joint flights planned by the European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union (FRONTEX). The Committee is concerned that these summary expulsions are carried out without sufficient guarantees of respect for the principle of non-refoulement, where relevant. The Committee is also concerned at reports of cases of non-Syrian asylum seekers being denied access to asylum offices in Ceuta and Melilla (arts. 6 and 7)»¹⁶

(Traduction libre : Le Comité est préoccupé par la pratique du retour sommaire, également connue comme “expulsion à chaud”, qui se déroule aux frontières de Ceuta et Melilla. En particulier, le Comité note avec préoccupation la première disposition finale de la Loi sur la sécurité publique, qui établit un régime spécial pour Ceuta et Melilla, autorisant le retour sommaire des immigrants identifiés aux frontières des deux villes autonomes. Le Comité est également préoccupé par la pratique de la mise en pratique des soi-disant « déportations expresses » par voie aérienne, y compris par les vols joints planifiés par l'Agence Européenne pour la gestion de la coopération opérationnelle aux frontières extérieures des États-membres de l'Union européenne (FRONTEX). Le Comité craint que ces expulsions sommaires soient effectuées sans garanties suffisantes du respect du principe de non-refoulement, le cas échéant. Le Comité est également préoccupé par des rapports de cas de demandeurs d'asile non-syriens qui ne voient refuser l'accès aux bureaux d'asile de Ceuta et Melilla (art. 6 et 7)).

Le Comité s'inquiète également à propos des mauvais traitements subis par les immigrants, dont les demandeurs d'asile, lorsqu'il est procédé à leur expulsion du territoire espagnol.

En outre, dans son rapport 2015/2016, Amnesty International dénonce des cas d'expulsions automatiques et collectives de migrants, sans leur laisser la possibilité de demander l'asile.

Dans son rapport 2016/2017, Amnesty International a dressé le même constat quant à la situation problématique des réfugiés et des migrants en Espagne :

« Cette année encore, les forces de l'ordre espagnoles de Ceuta et Melilla ont procédé à des expulsions collectives vers le Maroc.

(...) Au moins 60 personnes originaires d'Afrique subsaharienne, arrivées sur le territoire espagnol en franchissant les clôtures séparant Ceuta du Maroc, ont été expulsées collectivement le 9 septembre. Avant d'être renvoyées, certaines ont été frappées par des agents marocains qui s'étaient introduits dans la zone située entre les clôtures, qui est en territoire espagnol. Plusieurs de ces personnes expulsées vers le Maroc ont été blessées lors du franchissement des clôtures ou à cause des coups reçus ».

Dans son rapport 2017/2018, Amnesty International constate en outre que la Cour européenne des droits de l'homme a estimé que le retour immédiat au Maroc des migrants subsahariens qui tentaient d'entrer sur le territoire espagnol à Melilla en 2014 constituait une expulsion collective des ressortissants étrangers²⁰. En effet, la Cour européenne des droits de l'homme a estimé que le retour sommaire de deux hommes d'Afrique subsaharienne de Melilla au Maroc en 2014 constituait une expulsion collective²¹.

La Cour européenne des droits de l'homme a par ailleurs condamné l'Espagne pour les expulsions collectives vers le Maroc du 75-80 personnes qui étaient originaires d'Afrique subsaharienne (CEDH 3 octobre 2017, Affaire N.D. et N.T. c. Espagne, Req nos 8675/15 et 8697/15) :

« 54. Au vu de ce qui précède et du contexte des présentes requêtes, la Cour renvoie au droit international applicable et aux accords intervenus entre les Royaumes du Maroc et de l'Espagne concernant l'établissement des frontières terrestres entre ces deux États. Elle estime toutefois qu'il n'est pas nécessaire d'établir si la clôture frontalière dressée entre le Maroc et l'Espagne se situe ou non sur le territoire de ce dernier État. Elle se borne à rappeler, comme elle l'a déjà établi par le passé, que, dès lors qu'il y a contrôle sur autrui, il s'agit dans ces cas d'un contrôle de jure exercé par l'État en question sur les individus concernés (Hirsi Jamaa, précité, § 77), c'est-à-dire d'un contrôle effectif des autorités de cet État, que celles-ci soient à l'intérieur du territoire de l'État ou sur ses frontières terrestres. De l'avis de la Cour, à partir du moment où les requérants étaient descendus des clôtures frontalières, ils se trouvaient sous le contrôle continu et exclusif, au moins de facto, des autorités espagnoles. Aucune spéculation concernant les compétences, les fonctions et l'action des forces de l'ordre espagnoles sur la nature et le but de leur intervention ne saurait conduire la Cour à une autre conclusion.

[...]

105. La Cour observe qu'il ne fait pas de doute que les requérants, qui se trouvaient sous contrôle continu et exclusif des autorités espagnoles (voir aussi les paragraphes 50 et suivants ci-dessus), ont été éloignés et renvoyés vers le Maroc contre leur gré, ce qui constitue clairement une « expulsion » au sens de l'article 4 du Protocole no 4 (Shahfi et autres, précité, §212).

[...]

108. Au vu de ce qui précède, l'exception *ratione materiae* soulevée par le gouvernement défendeur est écartée. La Cour conclut que l'éloignement des requérants revêtait un caractère collectif contraire à l'article 4 du Protocole no 4. Partant, il y a eu violation de cette disposition.

121. Compte tenu des circonstances de la présente espèce et du caractère immédiat de leur expulsion de facto, la Cour estime que les requérants ont été privés de toute voie de recours qui leur eût permis de soumettre à une autorité compétente leur grief tiré de l'article 4 du Protocole no 4 et d'obtenir un contrôle attentif et rigoureux de leur demande avant leur renvoi.

122. Dès lors, la Cour estime qu'il y a eu également violation de l'article 13 de la Convention combiné avec l'article 4 du Protocole no 4 à la Convention ».

3.3.8.3.

Le rapport AIDA le plus récent, actualisé en 2021²², confirme que ces craintes restent tristement d'actualité :

« During 2021, and at the beginning of 2022, pushback practices continued to be reported. In mid-May 2021, around 8,000 migrants reached the city of Ceuta by sea, swimming for around 36 hours. One man died in the attempt, while around 4,000 people were immediately expelled. Among them were more than 2,000 unaccompanied minors. In August, the Ministry of Interior announced having started return procedures for part of them, as the result of an agreement with Morocco that agreed to the transfer of around 700 unaccompanied children to a reception facility in the Moroccan city of Tetuan. According to the information available, at least 45 children were actually returned to Morocco. In February 2022, a judge in Ceuta ordered the Minister of Interior to return to Spain 14 children that were illegally deported to Morocco ».

(Traduction libre : Au cours de l'année 2021, et au début de l'année 2022, des pratiques de refoulement ont continué à être signalées. À la mi-mai 2021, environ 8 000 migrants ont atteint la ville de Ceuta par la mer, en nageant pendant environ 36 heures. Un homme est mort lors de cette tentative, tandis qu'environ 4 000 personnes ont été immédiatement expulsées. Parmi elles se trouvaient plus de 2 000 mineurs non accompagnés. En août, le ministère de l'Intérieur a annoncé avoir entamé les procédures de retour pour une partie d'entre eux, à la suite d'un accord avec le Maroc qui prévoyait le transfert d'environ 700 enfants non accompagnés vers une structure d'accueil dans la ville marocaine de Tetuan. Selon les informations disponibles, au moins 45 enfants ont effectivement été renvoyés au Maroc. En février 2022, un juge de Ceuta a ordonné au ministre de l'Intérieur de renvoyer en Espagne 14 enfants qui avaient été illégalement expulsés vers le Maroc) (nous soulignons).

Ainsi, fin août 2021, différentes ONG ont dénoncé un possible refoulement de 41 personnes, dont 20 femmes (dont 3 enceintes) et 6 enfants de l'Isla de la Tierra, une île appartenant à l'archipel espagnol des îles Alhucemas, à proximité de Melilla. L'organisation Coordinadora de Barrios a déposé une plainte auprès du médiateur espagnol. Beaucoup d'entre eux étaient originaires du Mali, du Burkina Faso et de la République démocratique du Congo, et avaient pourtant exprimé leur intention de demander l'asile en Espagne. Dans le même sens, fin décembre 2021, neuf Syriens ont exprimé leur intention de demander l'asile après s'être échoués sur l'île espagnole "El Congreso" (appartenant à l'archipel des "Chafarinas", près de Melilla) mais ont cependant été repoussés vers le Maroc, en violation flagrante des législations nationales et internationales, ainsi que du principe de non-refoulement. Le Service Jésuite des Migrants et l'Association Marocaine des Droits de l'Homme (AMDH) ont dénoncé le fait que, depuis 2020, les migrants qui atteignent les îles Chafarinas sont systématiquement repoussés vers le Maroc au lieu d'être transférés à Melilla (rapport AIDA actualisé en 2021, p. 33).

Et (rapport AIDA 2021, pp. 20-22) :

« The sections below describe the numerous hurdles faced by migrants and asylum seekers in accessing Spanish territory and subsequently the asylum procedure. This includes incidents of push backs, collective expulsions, police violence (especially on the Moroccan side of the border), bilateral agreements with third countries to swiftly return persons back, and dangerous attempts by the concerned individuals to reach Spanish territory or cross over the border fences.

(...)

A report published by the Foundation Por Causa in June 2021 highlight the role played by Frontex in migration control in Europe, including Spain. The publication examines all the operations carried out in Spain by the agency and their costs, as well as the agreement reached in January 2021 to renew Frontex's operations in Spain for 1 year, with 257 officers deployed in the Western Mediterranean's and the Canary Islands' operations.

After the death of a migrant in Pais Vasco while transiting from France to Spain through a river, the Basque Government and the Provincial Government defended the necessity to create safe corridors for the transit of migrants.

The port of Santander installed razor wires to stop stowaways (mainly Albanians) trying to reach the United Kingdom. It seems that such port is used by migrants to reach the UK, and that around 10-15 people trying to cross towards the UK are found each night. The NGO Pasaje Seguro condemned the instalment for the serious injuries and cuts they can produce on persons that try to cross them.

At the beginning of November, a flight connecting Morocco to Turkey landed at the airport of Palma de Mallorca as a passenger required urgent medical assistance. During the stop, about 20 Moroccan nationals abandoned the plane and escaped. Two of them were intercepted immediately after and returned to Morocco, while 12 have been detained. It seems that the plan was organized through a Facebook group, and that some of the fugitives' escape was unplanned".

(Traduction libre : Les sections ci-dessous décrivent les nombreux obstacles auxquels sont confrontés les migrants et les demandeurs d'asile pour accéder au territoire espagnol et ensuite à la procédure d'asile. Il s'agit notamment d'incidents de refoulement, d'expulsions collectives, de violences policières (en particulier du côté marocain de la frontière), d'accords bilatéraux avec des pays tiers pour renvoyer rapidement les personnes, et de tentatives dangereuses des personnes concernées pour atteindre le territoire espagnol ou franchir les clôtures frontalières.

(...)

Un rapport publié par la Fondation Por Causa en juin 2021 souligne le rôle joué par Frontex dans le contrôle des migrations en Europe, y compris en Espagne. La publication examine toutes les opérations menées en Espagne par l'agence et leurs coûts, ainsi que l'accord conclu en janvier 2021 pour renouveler les opérations de Frontex en Espagne pour 1 an, avec 257 agents déployés dans les opérations de la Méditerranée occidentale et des îles Canaries.

Après la mort d'un migrant au Pays Basco alors qu'il transitait de la France vers l'Espagne par une rivière, le gouvernement basque et le gouvernement provincial ont défendu la nécessité de créer des couloirs sûrs pour le transit des migrants.

Le port de Santander a installé des fils barbelés pour arrêter les passagers clandestins (principalement des Albanais) qui tentent d'atteindre le Royaume-Uni. Il semble que ce port soit utilisé par les migrants pour rejoindre le Royaume-Uni, et qu'environ 10 à 15 personnes essayant de traverser vers le Royaume-Uni soient trouvées chaque nuit. L'ONG Pasaje Seguro a condamné ces installations pour les graves blessures et coupures qu'elles peuvent produire sur les personnes qui tentent de les traverser.

Début novembre, un vol reliant le Maroc à la Turquie a atterri à l'aéroport de Palma de Majorque car un passager avait besoin d'une assistance médicale urgente. Pendant l'escale, une vingtaine de ressortissants marocains ont abandonné l'avion et se sont échappés. Deux d'entre eux ont été interceptés immédiatement après et renvoyés au Maroc, tandis que 12 ont été placés en détention. Il semble que le plan ait été organisé par l'intermédiaire d'un groupe Facebook, et que l'évasion de certains des fuyitifs n'ait pas été planifiée (nous soulignons).

Mais encore (rapport AIDA actualisé en 2021, pp. 23-25) :

"Similarly to the previous update of the report, which provided a list of incidents at the border in 2020, the following list provides an overview of several incidents that were reported at the border in 2021 and at the beginning of 2022:

In January 2021, around 150 migrants tried to jump over the fence in Melilla and 87 achieved accessing the Spanish enclave;

- In January, a report published by the organisation India denounced the serious human rights violations occurring on the Canary Islands and at the Melilla border fence between December 2020 and January 2021, especially regarding the access to territory, pushbacks, deportations, and receptions conditions;*
- At the beginning of March, more than 150 persons tried to jump the fence of Melilla, being 59 those who succeeded in entering the Spanish territory. The jump resulted in 2 migrants and 3 Guardia Civil officers injured;*
- At the end of March two groups, composed in total by around 30 migrants, entered the city of Melilla, one group by swimming, the other jumping the fence;*
- At the beginning of April, two migrants, one of them a minor, jumped the fence in Ceuta, still under renovation works since the end of 2019;*
- In April, around 250 migrants tried to jump the fence in Ceuta, but were prevented by the Moroccan police;*
- In mid-May around 8,000 migrants, a quarter of them minors, entered the city of Ceuta after swimming for around 36 hours. One man died in the attempt, and the police immediately expelled at least 4,000 persons, without any clarity on the procedure put in place by the Minister of Interior for carrying out such expulsions;*
- For two days in May, there were around 30 attempts to enter Melilla by migrants from Morocco;*
- In mid-July, 119 migrants entered the city of Melilla by jumping the fence, out of 250 who attempted it ;*
- The night between 25 and 26 July, between 20 and 80 persons attempted to jump the fence in Melilla in different occasions, without succeeding due to the Moroccan police's intervention;*
- In mid-August, 150 persons tried to jump the fence in Melilla, and 57 of them (all Sub-Saharan men) achieved to enter the Spanish enclave;*
- At the end of August, around 350 third country nationals coming from Sub-Saharan African countries have been stopped by the Spanish border guards while trying to jump the fence in Melilla;*
- In September 125 migrants who arrived at the Spanish island Pehón de Vélez de la Gomera, located in the North of Africa and at a distance of around 120 km from Ceuta and Melilla were reported to be expelled, despite having asked to apply for asylum. UNHCR expressed concern and recalled the Government its obligations within whole territory;*
- In mid-December, more than a hundred migrants from Sub-Saharan countries started a hunger strike and camping outside the CETI in Ceuta, requesting to be transferred to the mainland;*
- The land border between Morocco and the two Spanish enclaves of Ceuta and Melilla, which was closed since the start of the pandemic, will be reopened progressively starting from April 2022. The NGO CEAR denounced that, due to such a long closure, migrants and refugees have been forced to resort to more dangerous means to access the Spanish enclaves.*
- At the beginning of March 2022, around 2,500 persons attempted to enter Melilla by jumping the fence, and almost 500 gained access to the enclave. Many organisations denounced the violence used by the*

police against migrants that attempted the jump, which resulted in about 20 migrants being hospitalised and in 30 being pushed-back. Two videos disseminated through social networks show how the Guardia Civil violently attacked some migrants descending from the fence in on Spanish soil. The Spanish Ombudsman requested information to the Minister of Interior regarding the actions of the police in such a circumstance. The Ministry of Interior publicly defended the police officers' conduct.

The above incidents illustrate how migrants and asylum seekers continue resorting to dangerous ways to enter Ceuta and Melilla, sometimes resulting in their deaths. Further incidents at the border are likely to continue in 2022.

A serious lack of interpreters to ensure proper communication between the newcomers and the authorities has been reported (see Conditions in CETI). Moreover, problems of overcrowding at the CETI, where people are placed after having jumped over the fence, have been reported throughout 2020 and 2021.

The persisting problem of pushbacks (devoluciones en caliente)

The situation at borders and regarding access to territory has gradually worsened since March 2015, after the Spanish government adopted an amendment to the Aliens Act, introducing the possibility to "reject at borders" third-country nationals that are found crossing the border illegally.

(Traduction libre : De même que la précédente mise à jour du rapport, qui fournissait une liste d'incidents à la frontière en 2020, la liste suivante donne un aperçu de plusieurs incidents signalés à la frontière en 2021 et au début de 2022 :

En janvier 2021, environ 150 migrants ont tenté de sauter par-dessus la clôture de Melilla et 87 ont réussi à accéder à l'enclave espagnole ;

- En janvier, un rapport publié par l'organisation India a dénoncé les graves violations des droits de l'homme survenues aux îles Canaries et à la clôture frontalière de Melilla entre décembre 2020 et janvier 2021, notamment en ce qui concerne l'accès au territoire, les refoulements, les expulsions et les conditions d'accueil ;

- Au début du mois de mars, plus de 150 personnes ont tenté de sauter la barrière de Melilla, 59 d'entre elles ont réussi à entrer sur le territoire espagnol. Le saut a fait 2 migrants et 3 agents de la Guardia Civil blessés ;

- Fin mars, deux groupes, composés au total d'environ 30 migrants, sont entrés dans la ville de Melilla, l'un à la nage, l'autre en sautant la clôture ;

- Début avril, deux migrants, dont un mineur, ont sauté la clôture de Ceuta, toujours en travaux de rénovation depuis fin 2019 ;

- En avril, environ 250 migrants ont tenté de sauter la clôture à Ceuta, mais en ont été empêchés par la police marocaine ;

- À la mi-mai, environ 8 000 migrants, dont un quart de mineurs, sont entrés dans la ville de Ceuta après avoir nagé pendant environ 36 heures. Un homme est mort au cours de cette tentative, et la police a immédiatement expulsé au moins 4 000 personnes, sans que la procédure mise en place par le ministre de l'Intérieur pour procéder à ces expulsions soit claire ;

- Pendant deux jours en mai, il y a eu environ 30 tentatives d'entrée à Melilla par des migrants en provenance du Maroc ;

- À la mi-juillet, 119 migrants ont pénétré dans la ville de Melilla en sautant la clôture, sur les 250 qui ont tenté de le faire ;

- Dans la nuit du 25 au 26 juillet, entre 20 et 80 personnes ont tenté de sauter la clôture à Melilla en différentes occasions, sans y parvenir grâce à l'intervention de la police marocaine ;

- À la mi-août, 150 personnes ont tenté de sauter la barrière de Melilla, et 57 d'entre elles (tous des hommes subsahariens) ont réussi à entrer dans l'enclave espagnole ;

- Fin août, environ 350 ressortissants de pays tiers en provenance de pays d'Afrique subsaharienne ont été arrêtés par les gardes-frontières espagnols alors qu'ils tentaient de sauter la clôture de Melilla ;

- En septembre, 125 migrants arrivés sur l'île espagnole de Pehôn de Vêlez de la Gomera, située au nord de l'Afrique et à une distance d'environ 120 km de Ceuta et Melilla, auraient été expulsés, bien qu'ils aient demandé à demander l'asile. Le HCR a exprimé son inquiétude et a rappelé au gouvernement ses obligations sur l'ensemble du territoire ;

- À la mi-décembre, plus d'une centaine de migrants originaires de pays subsahariens ont entamé une grève de la faim et campé devant le CETI de Ceuta, demandant à être transférés sur le continent

- La frontière terrestre entre le Maroc et les deux enclaves espagnoles de Ceuta et Melilla, fermée depuis le début de la pandémie, sera rouverte progressivement à partir d'avril 2022. L'ONG CEAR a dénoncé le fait qu'en raison d'une fermeture aussi longue, les migrants et les réfugiés ont été contraints de recourir à des moyens plus dangereux pour accéder aux enclaves espagnoles.

- Au début du mois de mars 2022, environ 2 500 personnes ont tenté d'entrer à Melilla en sautant la clôture, et près de 500 ont pu accéder à l'enclave. De nombreuses organisations ont dénoncé la violence utilisée par la police contre les migrants qui ont tenté le saut, ce qui a entraîné l'hospitalisation d'une vingtaine de migrants et le refoulement de 30 autres. Deux vidéos diffusées sur les réseaux sociaux montrent comment la Guardia Civil a violemment attaqué des migrants qui descendaient de la clôture sur le sol espagnol. Le Médiateur espagnol a demandé des informations au Ministre de l'Intérieur concernant les actions de la police dans une telle circonstance. Le Ministère de l'Intérieur a publiquement défendu la conduite des officiers de police.

Les incidents ci-dessus illustrent comment les migrants et les demandeurs d'asile continuent de recourir à des moyens dangereux pour entrer à Ceuta et Melilla, entraînant parfois leur mort. D'autres incidents à la frontière sont susceptibles de se produire en 2022.

Un grave manque d'interprètes pour assurer une communication adéquate entre les nouveaux arrivants et les autorités a été signalé (voir Conditions dans le CETI). En outre, des problèmes de surpopulation au CETI, où les personnes sont placées après avoir sauté la clôture, ont été signalés tout au long de 2020 et 2021.

Le problème persistant des refoulements (devoluciones en caliente)

La situation aux frontières et concernant l'accès au territoire s'est progressivement aggravée depuis mars 2015, après que le gouvernement espagnol a adopté un amendement à la loi sur les étrangers, introduisant la possibilité de "rejeter aux frontières" les ressortissants de pays tiers qui sont trouvés en train de traverser la frontière illégalement) (nous soulignons).

De surcroît (rapport AIDA actualisé en 2021, p. 28) :

Other pushback cases and incidents

Moreover, the Provincial Court of Cádiz, which has its headquarters in Ceuta, has ordered the re-opening of the "El Tarajal" case, which concerns 15 migrants who drowned in February 2014 after attempting to reach the Spanish enclave of Ceuta by sea and were repelled with rubber bullets and smoke grenades by officers from the Guardia Civil. The case was shelved in October 2015 after a court in Ceuta decided that the migrants, who departed from El Tarajal beach along with some 200 others and attempted to swim around the fence that separates Ceuta from Moroccan territory, "were not persons in danger in the sea" in the sense of the UN Convention on Safety of Life at Sea because "they assumed the risk of illegally entering Spanish territory by swimming at sea." It ruled that responsibility for the deaths could not be allocated to any of the 16 Guardia Civil officers who were accused of murder and causing injury.

Since the event in El Tarajal, each year many NGOs, groups activists and other stakeholders join in Ceuta at the border, in order to commemorate the deaths and strive for justice. Amnesty International denounced again in 2021 the lack of accountability for what happened, as well as the lack of compensation to victims' families, and the illegality of pushbacks. The Platform for the International Cooperation on

Undocumented Migrants (PICUM) also underlined that the Tarajal case testifies the racism of Spain's migration system and enforcement.

(Traduction libre : Autres cas et incidents de refoulement

Par ailleurs, le tribunal provincial de Cadix, qui a son siège à Ceuta, a ordonné la réouverture de l'affaire "El Tarajal", qui concerne 15 migrants qui se sont noyés en février 2014 après avoir tenté de rejoindre l'enclave espagnole de Ceuta par la mer et ont été repoussés à l'aide de balles en caoutchouc et de grenades fumigènes par des agents de la Guardia Civil. L'affaire a été classée en octobre 2015 après qu'un tribunal de Ceuta a décidé que les migrants, qui étaient partis de la plage d'El Tarajal avec quelque 200 autres personnes et avaient tenté de contourner à la nage la clôture qui sépare Ceuta du territoire marocain, "n'étaient pas des personnes en danger en mer" au sens de la Convention des Nations unies pour la sauvegarde de la vie humaine en mer, car "ils ont assumé le risque de pénétrer illégalement sur le territoire espagnol en nageant en mer." Elle a jugé que la responsabilité des décès ne pouvait être attribuée à aucun des 16 agents de la Guardia Civil qui étaient accusés de meurtre et d'avoir causé des blessures.

Depuis l'événement d'El Tarajal, chaque année, de nombreuses ONG, des groupes de militants et d'autres parties prenantes se réunissent à Ceuta, à la frontière, afin de commémorer les décès et de réclamer justice. Amnesty International a dénoncé une nouvelle fois en 2021 l'absence d'obligation de rendre des comptes pour ce qui s'est passé, ainsi que l'absence d'indemnisation des familles des victimes, et l'illégalité des refoulements. La Plateforme pour la coopération internationale sur les sans-papiers (PICUM) a également souligné que l'affaire Tarajal témoigne du racisme du système migratoire espagnol et de son application) (nous soulignons).

Enfin (Rapport AIDA actualisé en 2021, p. 30) :

« Different human rights organisations denounced the collective pushbacks of migrants, including children, as well as the lack of legal assistance, and urged the Government to manage the situation adopting a human rights perspective, as well as to stop the instrumentalization of migrants as a bargaining chip. Amnesty International also urged the Spanish and Moroccan Governments to stop using migrants as pawns in a political game between the two countries.

The Platform for Childhood (Plataforma de Infancia) expressed its concern about the possible pushback of children. Similarly, the European Parliament condemned the use of children by Morocco as a manner to pressure Ceuta, and it qualifies the situation as a breach of the UN Convention on the Rights of the Child.

A report on the situation of children in Ceuta published in June 2021 by the NGOs Maakum, ELIN and No Name Kitchen denounced the sub-standard conditions - due to overcrowding among other reasons - in three industrial units that were used to accommodate children after the jump, following the collapse of the child protection system and existing facilities in the city ».

(Traduction libre : Différentes organisations de défense des droits de l'homme ont dénoncé les refoulements collectifs de migrants, y compris d'enfants, ainsi que le manque d'assistance juridique, et ont exhorté le gouvernement à gérer la situation en adoptant une perspective de droits de l'homme, ainsi qu'à cesser d'instrumentaliser les migrants comme monnaie d'échange. Amnesty International a également exhorté les gouvernements espagnol et marocain à cesser d'utiliser les migrants comme des pions dans un jeu politique entre les deux pays.

La Plateforme pour l'enfance (Plataforma de Infancia) a exprimé son inquiétude quant à l'éventuel refoulement des enfants. De même, le Parlement européen a condamné l'utilisation des enfants par le Maroc comme moyen de pression sur Ceuta, et il qualifie la situation de violation de la Convention des Nations unies sur les droits de l'enfant.

Un rapport sur la situation des enfants à Ceuta publié en juin 2021 par les ONG Maakum, ELIN et No Name Kitchen a dénoncé les conditions inférieures aux normes - dues entre autres à la surpopulation - dans trois unités industrielles qui ont été utilisées pour accueillir les enfants après le saut, suite à l'effondrement du système de protection de l'enfance et des installations existantes dans la ville) (nous soulignons).

3.3.9. Racisme et climat de défiance à l'égard des étrangers en Espagne

3.3.9.1.

Le Comité des droits de l'homme (Nations Unies), dans ses Observations finales du 14 août 2015²³, s'inquiète des discriminations dans l'accès au logement, l'éducation, l'emploi et les soins de santé dont font l'objet les étrangers en Espagne :

Le Comité se disait également préoccupé par les discriminations dont sont victimes les migrants dans l'exercice de leurs droits et la persistance d'attitudes hostiles et intolérantes à leur égard, y compris de la part d'agents de la force publique.

Il dénonce donc la stigmatisation de certains groupes, dont les migrants, la propagation de stéréotypes racistes par les médias, l'émergence d'un discours haineux et xénophobe parmi les politiciens et les leaders politiques et des conditions de vie particulièrement difficiles pour des migrants et demandeurs d'asile, notamment à Ceuta et Melilla et dans certains quartiers de Barcelone et de Madrid - conditions qu'il qualifie pour les deux métropoles d'inhumaines et dégradantes.

Il pointe la discrimination raciale dont sont victimes les migrants et mentionne que des attaques physiques sur des migrants ont été rapportées.

Il pointe l'adoption d'une législation restreignant l'accès des migrants aux soins de santé.

3.3.9.2.

Le rapport AIDA de 2021 met en exergue plusieurs développements relatifs à la discrimination et aux crimes de haine qui ont été signalés tout au long de 2021 et au début de 2022 :

- *En mars 2021, 100 organisations ont envoyé une lettre au ministre de l'Intérieur pour demander l'adoption de mesures visant à éradiquer le profilage racial par la police ;*
- *Au cours du même mois, différentes organisations et groupes se sont réunis à Valence pour protester contre l'augmentation des discours de haine et la criminalisation des migrants. Ils ont également demandé la fermeture des CIE et la dérogation de la loi sur l'immigration, qu'ils considèrent comme la pierre angulaire du racisme institutionnel ;*
- *En commémoration de la Journée internationale pour l'élimination de la discrimination raciale, le 21 mars 2021, le Forum pour l'intégration sociale des immigrés (Foro para la Integración Social de los Inmigrantes) a publié une déclaration exprimant son inquiétude face à l'augmentation des cas de discrimination, notamment pendant la pandémie de COVID-19 ;*
- *Après une manifestation néonazie organisée à Madrid en septembre 2021, le ministère public a ouvert une enquête pour crime de haine ;*
- *En novembre 2021, le ministère public a dénoncé la dirigeante du parti politique d'extrême droite Bastion Frontal pour crimes de haine contre les migrants. Les faits font référence aux messages qu'elle a diffusés lors d'une concentration organisée par son parti devant l'ambassade du Maroc en mai ;*
- *En janvier 2021, un groupe de migrants a été menacé avec une machette ;*
- *Les messages de haine à l'encontre des migrants se répandent, et des mesures limitées sont adoptées pour éviter de tels incidents ,*
- *L'ONG Fundaci3n Cruz Blanca a dénoncé l'agression de 7 hommes marocains âgés de 18 à 45 ans dans les 5 jours suivant leur arrivée à Las Palmas.*
- *Les enfants non accompagnés ont également continué à subir de graves discriminations en Espagne au cours de l'année 2021. En mars, un groupe d'environ 50 personnes a insulté et violemment attaqué des enfants non accompagnés vivant dans la ville de Torredembarra (Tarragona) ;*
- *Etc. (rapport AI DA 2021, pp. 126-127).*

Tous ces rapports mettent donc en évidence, d'une part, les risques de traitement inadéquat de la demande d'asile du requérant (risque de pratiques discriminatoires, manque de garanties, réduction de l'accès à l'aide juridique, délai déraisonnable de traitement, etc.) et, d'autre part, un risque d'être victime des conditions de vie dégradantes voire inhumaines du fait de la réduction drastique des droits sociaux et économiques des migrants et demandeurs d'asile en Espagne, qui touche particulièrement les

domaines du logement et de la santé, du racisme et la xénophobie qui y prévaut, se traduisant notamment par des attitudes hostiles et intolérantes de la part d'agents étatiques.

Il y a bien un risque de violation de l'article 3 CEDH en cas de renvoi du requérant en Espagne.

Au vu de la vulnérabilité du requérant, et eu égard aux conditions d'accueil et aux risques encourus par les migrants lors de leur présence en Espagne, les conditions d'accueil déplorables réservées aux demandeurs d'asile en Espagne seraient d'autant plus pénibles.

La décision attaquée viole par conséquent l'article 3 de la Convention Européenne des droits de l'homme, l'article 4 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union Européenne, l'article 62 de la loi du 15 février 1980 sur l'accès, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et les articles 2 et 3 de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs.

L'ensemble des éléments qui précèdent requiert l'application du deuxième alinéa de l'article 3 § 2 du Règlement Dublin III, dès lors qu'ils attestent de ce qu'il existe en Espagne des défaillances systémiques dans la procédure d'asile et les conditions d'accueil des demandeurs qui entraînent un risque de traitement inhumain et dégradant au sens de l'article 4 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union Européenne.

La décision attaquée viole dès lors l'article 3.2 précité en considérant l'Espagne comme État responsable de la demande d'asile du requérant.

À la vue des différents rapports émanant de sources fiables, il doit être établi que la demande de protection internationale du requérant doit être traitée par la Belgique sur base du Règlement Dublin III.

Le moyen est donc fondé."

3.2. Beoordeling

3.2.1. De uitdrukkelijke motiveringsplicht, vervat in de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: de wet van 29 juli 1991) en in artikel 62, §2, van de Vreemdelingenwet, heeft tot doel de burger, zelfs wanneer een beslissing niet is aangevochten, in kennis te stellen van de redenen waarom de administratieve overheid ze heeft genomen, zodat kan worden beoordeeld of er aanleiding toe bestaat de beroepen in te stellen waarover hij beschikt. De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 verplichten de overheid ertoe in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen en dit op een afdoende wijze.

De Raad stelt vast dat de thans bestreden akte op duidelijke wijze de determinerende motieven, zowel in rechte als in feite, bevat op grond waarvan werd besloten dat niet België maar Spanje bevoegd is voor het door de verzoeker ingediende verzoek om internationale bescherming zodat de verzoeker zich naar Spanje dient te begeven. Met name wordt verwezen naar de toepasselijke rechtsregels, dit zijn artikel 51/5 van de Vreemdelingenwet en artikel 18.1, d), van de Dublin III-verordening. Tevens bevat de beslissing een uitgebreide motivering in feite, met name dat België niet verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming van de verzoeker die aan de Spaanse autoriteiten toekomt, nu vingerafdrukkenonderzoek aantoonde dat de verzoeker op 5 november 2019 in Spanje een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend, de Spaanse instanties het aan hen gerichte overnameverzoek hebben aanvaard en niet aannemelijk werd gemaakt dat de verzoeker door de overdracht aan Spanje een reëel risico loopt op blootstelling aan omstandigheden die een inbreuk zouden uitmaken op artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het Handvest, waarbij op uitvoerige wijze wordt ingegaan op de door de verzoeker tijdens zijn Dublinverhoor aangevoerde elementen, op de door zijn advocaat overgemaakte brief en op de algemene situatie in Spanje inzake toegang tot opvangvoorzieningen en tot de asielprocedure. De gemachtigde maakt gebruik van Europese rechtspraak en het internationale rapport, geactualiseerd, van het mede door de "European Council on Refugees and Exiles" (ECRE) gecoördineerde project "Asylum Information Database" (Magdalena Queipo de Llano, Jennifer Zuppiroli, Laura Carrillo en Teresa De Gasperis, "Asylum Information Database - Country Report - Spain", laatste update van 21 april 2022 (hierna: het AIDA-rapport). Aldus kunnen de motieven die het genomen overdrachtsbesluit onderbouwen op eenvoudige wijze in bestreden akte worden gelezen zodat

de verzoeker er kennis van heeft kunnen nemen en hierdoor tevens heeft kunnen nagaan of het zin heeft hiertegen de beroepsmogelijkheden aan te wenden waarover hij in rechte beschikt.

De verzoeker maakt niet duidelijk op welk punt de uitgebreide motivering in de bestreden akte hem niet in staat stelt te begrijpen op basis van welke juridische en feitelijke gegevens de bestreden beslissing is genomen derwijze dat hierdoor niet zou voldaan zijn aan het doel van de formele motiveringsplicht. In tegenstelling tot hetgeen de verzoeker voorhoudt, werd in de bestreden akte wel degelijk gemotiveerd omtrent de huidige gezondheidsomstandigheden naar aanleiding van het COVID-19 virus.

Daarnaast blijkt uit de uiteenzetting van het middel dat de verzoeker de motieven van de bestreden beslissing kent en dat hij erin is geslaagd hieromtrent een inhoudelijke betwisting naar voor te brengen, zodat het doel van de uitdrukkelijke motiveringsplicht *in casu* is bereikt (cf. RvS 21 maart 2007, nr. 169.217).

Een schending van de formele motiveringsplicht, van artikel 62 van de Vreemdelingenwet of van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991, is niet aangetoond.

3.2.2. In een eerste middelonderdeel gaat de verzoeker in op de COVID-19 pandemie en op de in de aanhef aangevoerde schending van artikel 17 van de Dublin III-verordening.

Artikel 17, lid 1, van de Dublin III-verordening bepaalt als volgt:

“1. In afwijking van artikel 3, lid 1, kan elke lidstaat besluiten een bij hem ingediend verzoek om internationale bescherming van een onderdaan van een derde land of een staatloze te behandelen, ook al is hij daartoe op grond van de in deze verordening neergelegde criteria niet verplicht.

De lidstaat die besluit een verzoek om internationale bescherming op grond van dit lid in behandeling te nemen, wordt de verantwoordelijke lidstaat en neemt de daaruit voortvloeiende verplichtingen op zich. Indien van toepassing, stelt hij de lidstaat die op grond van de criteria van deze verordening voorheen verantwoordelijk was, de lidstaat die een procedure uitvoert waarbij de verantwoordelijke lidstaat wordt bepaald, of de lidstaat tot welke een verzoek tot overname of terugname van de verzoeker is gericht, daarvan in kennis door middel van het „DubliNet”, het netwerk voor elektronische communicatie dat tot stand is gebracht bij artikel 18 van Verordening (EG) nr. 1560/2003.

De lidstaat die op grond van dit lid verantwoordelijk wordt, vermeldt dit feit onmiddellijk in Eurodac, overeenkomstig Verordening (EU) nr. 603/2013 door het vermelden van de datum waarop het besluit tot behandeling van het verzoek genomen werd.”

De verzoeker betoogt dat de Belgische autoriteiten de discretionaire clausule vervat in artikel 17, lid 1, van de Dublin III-verordening dienden toe te passen omwille van de huidige crisis in de gezondheidszorgen ten gevolge van de COVID-19 pandemie. Volgens de verzoeker is het te vermijden dat asielzoekers worden blootgesteld aan het virus en dat zij anderen zouden besmetten, zodat België zich daarom bevoegd moet verklaren voor de behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming. De verzoeker zet uiteen dat de gevolgen van de COVID-19 pandemie in Spanje zeer verontrustend zijn en verwijst hieromtrent onder meer naar een studie gepubliceerd begin 2020. De verzoeker beroept zich in dit kader op een schending van de artikelen 3, 7, 17 en 22 van de Dublin III-verordening, van de zorgvuldigheidsplicht, van artikel 191 van het Verdrag van de werking van de Europese Unie en van artikel 51/5 van de Vreemdelingenwet.

De Raad stelt echter vast dat de verzoeker niet aantoont dat er op het moment dat de bestreden beslissing werd getroffen, dit is 30 november 2022, nog sprake was van een verontrustende gezondheids crisis ten gevolge van het COVID-19 virus. De door de verzoeker geciteerde studie van begin 2020 geeft in geen geval de huidige toestand van de gezondheidszorgen in Spanje weer. Ook de overige publicaties waarnaar de verzoeker verwijst omtrent de gevolgen van de COVID-19 pandemie in Spanje zijn niet voldoende actueel (publicaties van 27 mei 2020, 20 april 2020, 9 juni 2020 en 21 oktober 2020) om relevant te kunnen worden geacht in het kader van het thans voorliggende overdrachtsbesluit.

Dat de verzoeker de actualiteit van de gezondheids crisis in Europa niet aantoont, klemmt des te meer nu reeds begin 2022 werd besloten tot de opheffing van de epidemische noodsituatie ten gevolge de COVID-19 pandemie (wet van 11 maart 2022 tot opheffing van de instandhouding van de epidemische noodsituatie betreffende de coronavirus COVID-19-pandemie, BS 11 maart 2022). Aangezien de wetgever de epidemische noodsituatie heeft opgeheven, en de verzoeker op geen enkele wijze een actuele gezondheids crisis in Spanje aantoont en hij evenmin aannemelijk maakt dat er voor een

Dublinoverdracht naar Spanje door dit laatste land nog enige reisbeperking zou gelden, wordt niet aangetoond dat de verweerder op dit punt onzorgvuldig of in strijd met de door de verzoeker genoemde bepalingen heeft gehandeld.

Bovendien kan de verzoeker geen geoorloofd belang doen gelden bij zijn kritiek zoals uiteengezet in het eerste middelonderdeel. De huidige Dublinoverdracht is immers het gevolg van verzoekers eigen beslissing om op 22 oktober 2022 vanuit Spanje naar België te reizen (met het vliegtuig), terwijl hij verklaarde tevoren op 22 juli 2022 met het vliegtuig naar Zweden te zijn gereisd, om er op 17 oktober 2022 te worden teruggestuurd naar Spanje. Waar de verzoeker thans stelt te vrezen dat hij bij een overdracht naar Spanje het COVID-19 virus dreigt op te lopen of het door te geven aan anderen derwijze dat er een gevaar is voor de Europese volksgezondheid en waar hij de verweerder in dit opzicht een gebrek aan voorzichtigheid aanwrijft, dan is deze vrees in het licht van de reisbewegingen die de verzoeker op eigen initiatief heeft ondernomen geheel ongelofwaardig.

Tot slot moet worden opgemerkt dat de vrees voor een besmetting met het COVID-19 virus hoe dan ook hypothetisch is, net als de vrees om het even welke andere virale of bacteriële besmetting op te lopen, en dat de verzoeker niet aantoonde dat hij medisch gezien tot een risicogroep behoort terwijl het algemeen geweten is dat personen in de leeftijdscategorie waartoe de verzoeker behoort geen reëel risico lopen op overlijden of zware complicaties bij een besmetting van het COVID-19 virus. Het is voorts aan de verzoeker zelf om voorzorgsmaatregelen te nemen en/of zich te laten vaccineren.

Het eerste middelonderdeel is, voor zover het ontvankelijk is, ongegrond. De aangevoerde schending van de artikelen 3, 7, 17 en 22 van de Dublin III-verordening, van de zorgvuldigheidsplicht, van artikel 191 van het Verdrag van de werking van de Europese Unie en van artikel 51/5 van de Vreemdelingenwet, kan derhalve niet worden aangenomen.

3.2.3. Artikel 3 van het EVRM bepaalt dat “(n)iemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen”. Deze bepaling bekrachtigt een van de fundamentele waarden van elke democratische samenleving en verbiedt in absolute termen folteringen en onmenselijke of vernederende behandelingen, ongeacht de omstandigheden en de handelingen van het slachtoffer (vaste rechtspraak: zie bv. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, § 218).

Het EHRM heeft reeds geoordeeld dat de verwijdering door een lidstaat een probleem ten aanzien van artikel 3 van het EVRM kan opleveren en dus een verdragsluitende Staat verantwoordelijk kan stellen, wanneer er ernstige en bewezen motieven bestaan om aan te nemen dat de verzoekende partij in het land van bestemming een reëel gevaar loopt om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 van het EVRM. In deze omstandigheden houdt artikel 3 van het EVRM de verplichting in de persoon in kwestie niet naar dat land te verwijderen (zie: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 75, en de arresten waarnaar wordt verwezen; adde EHRM 26 april 2005, Müslim/Turkije, § 66). Ook heeft het EHRM geoordeeld dat, om het bestaan van een gevaar van slechte behandelingen na te gaan, de te verwachten gevolgen van de verwijdering van de verzoekende partij naar het land van bestemming dienen te worden onderzocht, rekening houdend met de algemene situatie in dat land en met de omstandigheden die eigen zijn aan het geval van de verzoekende partij (zie EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 78; EHRM 28 februari 2008, Saadi/Italië, §§ 128-129, en EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./Verenigd Koninkrijk, § 108 *in fine*).

Wat het onderzoek van de algemene situatie in een land betreft, hecht het EHRM vaak belang aan de informatie vervat in de recente verslagen afkomstig van onafhankelijke internationale organisaties voor de verdediging van de rechten van de mens of van overheidsbronnen (zie bv. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, §§ 347 en 348; EHRM 5 juli 2005, Said/Nederland, § 54; EHRM 26 april 2005, Müslim/Turkije, § 67; EHRM 15 november 1996, Chahal/Verenigd Koninkrijk, §§ 99-100). Het EHRM heeft eveneens geoordeeld dat een eventualiteit van slechte behandelingen wegens een instabiele conjunctuur in een land op zich niet leidt tot een inbreuk op artikel 3 van het EVRM (zie: EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./Verenigd Koninkrijk, § 111) en dat, wanneer de bronnen waarover het beschikt, een algemene situatie beschrijven, de specifieke beweringen van een verzoekende partij in een geval moeten worden gestaafd door andere bewijselementen (zie: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 9; EHRM 28 februari 2008, Saadi/Italië, § 131; EHRM 4 februari 2005, Mamatkulov en Askarov/Turkije, § 73; EHRM 26 april 2005, Müslim/Turkije, § 68).

Uit de rechtspraak van het EHRM blijkt echter dat uitzonderlijk, in de zaken waarin een verzoekende partij aanvoert dat zij deel uitmaakt van een groep die systematisch wordt blootgesteld aan een praktijk van

slechte behandelingen, de bescherming van artikel 3 van het EVRM optreedt wanneer de verzoekende partij aantoont dat er ernstige en bewezen motieven bestaan om het bestaan van de praktijk in kwestie aan te nemen en om aan te nemen dat zij tot de bedoelde groep behoort (zie: EHRM 28 februari 2008, *Saadi/Italië*, § 132). In dergelijke omstandigheden eist het EHRM niet dat de verzoekende partij het bestaan aantoont van andere bijzondere kenmerken die haar persoonlijk zouden onderscheiden, indien dat de door artikel 3 van het EVRM geboden bescherming illusoir zou maken. Dit zal worden bepaald in het licht van het relaas van de verzoekende partij en van de beschikbare informatie over het land van bestemming wat de groep in kwestie betreft (zie: EHRM 4 december 2008, *Y./Rusland*, § 80; EHRM 23 mei 2007, *Salah Sheekh/Nederland*, § 148).

Wat het onderzoek van de omstandigheden eigen aan het geval van een verzoekende partij betreft, oordeelde het EHRM dat het ingeroepen risico een individueel karakter heeft indien het voldoende concreet en aantoonbaar is (cf. EHRM 21 januari 2011, *M.S.S./België en Griekenland*, § 359 in fine).

Specifiek in het kader van de onderhavige zaak, die een Dublinoverdracht naar Spanje behelst, wordt benadrukt dat ook in het kader van het EVRM het vermoeden waarop het systeem van de Dublin III-verordening is gebaseerd, met name dat de voor overdracht aangezochte lidstaat de fundamentele rechten neergelegd in het EVRM zal eerbiedigen, dit is het wederzijds vertrouwensbeginsel, niet onweerlegbaar is (EHRM 4 november 2014, nr. 29217/12, *Tarakhel vs. Zwitserland*, § 103). Dit vermoeden wordt volgens het EHRM weerlegd wanneer er zwaarwegende gronden worden aangetoond die aannemelijk maken dat de betrokken asielzoeker bij verwijdering een reëel risico loopt om te worden blootgesteld aan foltering of onmenselijke behandeling (EHRM 4 november 2014, nr. 29217/12, *Tarakhel vs. Zwitserland*, § 104).

Voorts blijkt uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: het Hof van Justitie) van 21 december 2011 inzake *N.S. tegen Secretary of State for the Home Department* dat, in het licht van artikel 4 van het Handvest betreffende het “verbod van folteringen en van onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen”, dat een gelijklopende inhoud heeft als artikel 3 van het EVRM, een eventualiteit van een ontorende of onmenselijke behandeling niet voldoende is opdat de lidstaten verhinderd zouden zijn om bij het bepalen van de verantwoordelijke lidstaat onder de Dublin-Verordening het interstatelijk vermoeden van eerbiediging van het EVRM en het Handvest te hanteren.

Het Hof van Justitie bevestigt uitdrukkelijk de principes die worden vooropgesteld door het EHRM, waarbij de bescherming van artikel 3 van het EVRM slechts in uitzonderlijke omstandigheden toepassing vindt. Niet elke schending van de grondrechten door de overeenkomstig de Dublin-criteria verantwoordelijke staat heeft immers een invloed op de verantwoordelijkheid van de andere lidstaten. Een dergelijke redenering zou strijdig zijn met de bestaansreden van de Unie, de verwezenlijking van de ruimte van veiligheid, vrijheid en rechtvaardigheid, en meer bepaald het gemeenschappelijk Europees asielstelsel dat berust op wederzijds vertrouwen en een vermoeden dat de overige lidstaten het unierecht en meer in het bijzonder de grondrechten eerbiedigen, die in de onderhavige context op het spel staan (HvJ, Grote Kamer, 21 december 2011, gevoegde zaken C-411/10 en C-493/10, §§ 84 en 85).

Hieruit blijkt dat het Hof van Justitie van oordeel is dat de verplichtingen, neergelegd in de criteria van de Dublin II-Verordening (thans de Dublin III-verordening), tot het bepalen van de verantwoordelijke lidstaat elke inhoud wordt ontnomen indien iedere niet-naleving van afzonderlijke bepalingen van de richtlijnen 2003/9, 2004/83 of 2005/85 door een bevoegde lidstaat tot gevolg zou hebben dat de lidstaat waarin een asielverzoek is ingediend, de asielzoeker niet meer aan die eerste lidstaat kan overdragen. Ingeval echter “ernstig moet worden gevreesd dat het systeem van de asielprocedure en de opvangvoorzieningen voor asielzoekers in de verantwoordelijke lidstaat tekort schieten, waardoor asielzoekers die aan deze lidstaat worden overgedragen er onmenselijk of vernederend worden behandeld in de zin van artikel 4 van het Handvest” (cf. HvJ, Grote Kamer, 21 december 2011, gevoegde zaken C-411/10 en C-493/10, § 86.), is de overdracht in strijd met die bepaling.

Artikel 3.2, tweede lid, van de Dublin III-verordening bepaalt het volgende:

“Indien het niet mogelijk is een verzoeker over te dragen aan de lidstaat die in de eerste plaats als verantwoordelijke lidstaat is aangewezen, omdat ernstig moet worden gevreesd dat de asielprocedure en de opvangvoorzieningen voor verzoekers in die lidstaat systeemfouten bevatten die resulteren in onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, blijft de lidstaat die met het bepalen van de verantwoordelijke lidstaat

is belast de criteria van hoofdstuk III onderzoeken teneinde vast te stellen of een andere lidstaat als verantwoordelijke lidstaat kan worden aangewezen."

Een overdracht naar een bevoegde lidstaat onder de Dublin III-verordening en de verantwoordelijkheid van deze lidstaat wordt bijgevolg slechts verhinderd wanneer men niet onkundig kan zijn van het feit dat de fundamentele tekortkomingen van de asielprocedure en de opvangvoorzieningen voor asielzoekers in deze lidstaat ernstige, op feiten berustende gronden vormen om aan te nemen dat de asielzoeker een reëel risico zal lopen op onmenselijke of vernederende behandelingen (HvJ 21 december 2011, nr. C411/10 en C-493/10, § 94).

Het EHRM van zijn kant heeft gesteld dat de verplichting om deugdelijke materiële opvang te voorzien voor onbemiddelde asielzoekers deel uitmaakt van het positieve recht waardoor bij de beoordeling van de graad van ernst die vereist wordt door artikel 3 van het EVRM een specifiek gewicht dient te worden gegeven aan de hoedanigheid van asielzoeker van de betrokkene die behoort tot een uiterst kwetsbare groep die nood heeft aan speciale bescherming. Deze kwetsbaarheid wordt nog bijkomend benadrukt in het geval het families met kinderen betreft waarbij de opvangomstandigheden aangepast moeten zijn aan hun leeftijd om te vermijden dat deze een situatie van stress en angst met zich brengen en bijzonder traumatiserende gevolgen zouden hebben voor hun psychisch welzijn (cf. EHRM 7 juli 2015, *V.M./België*, §§ 136-138).

Uit de rechtspraak van het EHRM, meer bepaald in de zaak Mohammed v. Austria (nr. 2283/12) van 6 juni 2013, blijkt verder dat de omstandigheden van het ontvangende land in het kader van de Dublin III-verordening een zeker niveau van hardheid moeten vertonen om binnen het toepassingsgebied van artikel 3 van het EVRM te vallen. Bijgevolg gaat de Raad na of er in het licht van de algemene situatie in Spanje met betrekking tot de asielprocedure en de opvangomstandigheden voor verzoekers om internationale bescherming en in het licht van de specifieke situatie van de verzoeker zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat de verzoeker zal worden blootgesteld aan een schending van artikel 3 van het EVRM bij een terugkeer naar Spanje.

De verzoeker zet in een tweede middelonderdeel uiteen dat hij, als Syrische asielzoeker die reeds lange tijd op de vlucht is en die een fragiele gezondheid heeft met nood aan medische opvolging, een bijzonder kwetsbaar profiel heeft derwijze dat een terugkeer naar Spanje niet mogelijk is. De verzoeker meent dat de verweerder hier niet genoeg aandacht aan heeft besteed.

De Raad stelt evenwel vast dat de verzoeker met betrekking tot zijn voorgehouden specifieke kwetsbaarheid, geen enkel begin van bewijs naar voor brengt. Integendeel beperkt hij er zich toe te verwijzen naar het bij het verzoekschrift gevoegde stuk 1 ("*pièce 1*"), hetgeen de bestreden akte betreft. Uit deze akte blijkt net dat de verweerder wel degelijk heeft onderzocht of de verzoeker onder een categorie van bijzonder kwetsbare asielzoekers valt. De verweerder heeft als volgt geoordeeld dat de verzoeker geen specifieke kwetsbaarheid aannemelijk maakt en dat hij evenmin aantoonbaar ernstig ziek te zijn:

"Het Aida-rapport stelt dat volgende groepen onder de noemer kwetsbare personen vallen: niet begeleide minderjarigen, mindervaliden, mensen op hoge leeftijd, zwangere vrouwen, alleenstaande ouders met minderjarige kinderen, slachtoffers van mensenhandel, personen die het slachtoffer zijn geweest van marteling, verkrachting of andere vormen van zwaar psychologisch, fysiek of seksueel geweld (AIDA p. 69). Het Aida-rapport maakt melding van enkele moeilijkheden in de herkenning en behandeling van kwetsbare groepen. Er zijn in het Spaanse opvangsysteem geen specifieke opvangcentra voor kwetsbare groepen (AIDA p. 121). Daarnaast vermeldt het rapport dat hoewel er gratis behandeling van psychologen en/of psychiaters mogelijk is in individuele gevallen er geen speciale structuren bestaan waar slachtoffers van mishandeling, marteling en extreem geweld terecht kunnen (AIDA p. 119). De advocaat van de betrokkene toont echter op geen enkele wijze aan waarom de situatie van de betrokkene vergelijkbaar is met die van bovenvermelde groepen.

(...)

Betrokkene verklaarde dat hij niets hoort met zijn rechteroor. Het AIDA-rapport stelt dat gezondheidszorg in Spanje algemeen toegankelijk is voor asielzoekers. Asielzoekers hebben dezelfde rechten op gezondheidszorg als Spaanse burgers (AIDA-rapport p.119) De auteurs maken melding van factoren die een vlotte en adequate toegang tot gezondheidszorg kunnen belemmeren maar dit leidt geenszins tot de conclusie dat de toegang tot gezondheidszorg voor verzoekers om internationale bescherming dermate

problematisch is dat een overdracht aan Duitsland een risico op onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest tot gevolg dreigt te hebben.

We wensen op te merken op dat de betrokkene in het kader van zijn verzoek voor internationale bescherming geen attesten of andere objectieve elementen aanbracht, die aanleiding geven te stellen dat redenen betreffende zijn gezondheid een overdracht zouden verhinderen of redenen van gezondheid in geval van een overdracht een risico impliceren op blootstelling aan omstandigheden die een schending zouden zijn van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest.”

Ook in het kader van het voorliggende beroep brengt de verzoeker geen enkele concreet element naar voor waaruit zou kunnen worden afgeleid dat hij als asielzoeker met een bijzonder kwetsbaar profiel is te beschouwen. De verzoeker benoemt zelfs niet aan welke aandoening of beperking hij precies zou lijden en hij geeft evenmin aan waaruit de door hem voorgehouden medische opvolging zou bestaan. Uit de vage beweringen omtrent verzoekers vlucht uit zijn land van herkomst, kan evenmin een bijzonder kwetsbaar profiel blijken. De Raad merkt te dezen nog op dat de recente rechtspraak van het EHRM stelt dat de overdracht van volwassen alleenstaande asielzoekers, ongeacht of ze mannelijk dan wel vrouwelijk zijn, inclusief die asielzoekers die medische behandeling nodig hebben maar niet ernstig ziek zijn, geen aanleiding geeft tot een schending van artikel 3 van het EVRM (EHRM 4 oktober 2016, nr. 30474/14, *Ali e.a. v. Zwitserland en Italië*, § 15, 34 en 36).

De verzoeker toont derhalve niet aan dat hij als asielzoeker en Dublinterugkeerder een specifiek kwetsbaar profiel heeft dat bij het treffen van het thans bestreden overdrachtsbesluit ten onrechte niet in rekening zou zijn genomen.

De Raad gaat vervolgens na of de verzoeker, via verwijzingen naar algemene rapporten, rechtspraak en persartikels, aantoont dat er ernstige en bewezen motieven zijn om het bestaan van een systematische praktijk van schendingen aan te nemen en om aan te nemen dat hij, als verzoeker om internationale bescherming en Dublinterugkeerder, behoort tot een kwetsbare groep die wordt blootgesteld aan dergelijke systematische praktijk.

De Raad stelt vooreerst vast dat uit de uitvoerige motieven, die in de bestreden akte zijn opgenomen, blijkt dat de verweerder wel degelijk ernstig heeft onderzocht of de verzoeker, als verzoeker om internationale bescherming en Dublinterugkeerder, bij zijn overdracht naar Spanje zal worden blootgesteld aan onmenselijke en vernederende behandelingen omwille van ernstige en/of structurele gebreken of tekortkomingen in de opvangomstandigheden of asielprocedure. De verzoeker brengt in een derde middelonderdeel een betoog naar voor waarin hij in wezen aangeeft het niet eens te zijn met de bevindingen van de verweerder. De verzoeker laat gelden dat de opvangvoorzieningen en procedures voor verzoekers om internationale bescherming in Spanje dermate slecht zijn dat een overdracht in strijd is met de door artikel 3 van het EVRM geboden bescherming.

Onder punt 3.1. van het verzoekschrift brengt de verzoeker het arrest *Tarakhel* van het Hof van Justitie, in herinnering en verwijst hij naar een aantal oudere arresten van de Raad inzake Dublinoverdrachten naar Spanje. De door de verzoeker genoemde arresten van de Raad kennen echter geen precedentenwerking en zij zijn bovendien dermate gedateerd (periode 2013-2016) dat zij niet relevant kunnen worden geacht voor de huidige situatie van asielzoekers en Dublinterugkeerders in Spanje. Met de verwijzing naar deze arresten en naar het arrest *Tarakhel*, dat betrekking heeft op de situatie van asielzoekers en Dublinterugkeerders in Italië en niet in Spanje, toont de verzoeker dan ook niet aan dat de Spaanse procedures en voorzieningen structurele tekortkomingen vertonen derwijze dat er niet langer kan worden uitgegaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel.

Voor het overige beperkt de verzoeker zich tot de bewering als zou uit “het AIDA-rapport” blijken dat er extreme vertragingen zijn in het registreren van de verzoeken om internationale bescherming en dat sommige Dublinterugkeerders na hun overdracht geen toegang hebben tot de materiële opvangvoorzieningen, hetgeen heeft geleid tot een veroordeling door het Spaanse Hooggerechtshof.

De verweerder heeft hieromtrent evenwel als volgt geoordeeld:

“Wij wensen te verwijzen naar een recente bron betreffende de situatie van verzoekers voor internationale bescherming in Spanje, namelijk het geactualiseerde rapport van het mede door de “European Council on Refugees and Exiles” (ECRE) gecoördineerde project “Asylum Information Database” (Magdalena

Queipo de Llano, Jennifer Zuppiroli, Laura Carrillo en Teresa De Gasperis, "Asylum Information Database - Country Report - Spain", laatste update 21.04.2022, verder AIDA-rapport genoemd, een kopie wordt toegevoegd aan het administratief dossier). Het rapport stelt dat Spanje geen garanties geeft aan de andere lidstaten, maar de bevoegde instantie - het OAR ("Oficina de Asilo y Refugio")- voorafgaand aan een overdracht wel overlegt met de diensten van het Ministerie van Werk en Sociale Zekerheid, dat bevoegd is voor de opvang van verzoekers voor internationale bescherming ("The Dublin Unit does not provide guarantees to other Member States prior to incoming transfers, although upon arrival of an asylum seeker through a Dublin transfer, the OAR coordinates with the Ministry of Employment and Social Security, responsible for reception", pagina 60). Het rapport meldt ook dat personen die naar Spanje terugkeren in het kader van een Dublin-procedure enkele obstakels kunnen tegenkomen om een verzoek tot internationale bescherming in te dienen of ter hervatten in Spanje. Maar het OAR geeft prioriteit aan hun afspraken voor het indienen van hun verzoek. (AIDA-rapport p. 61, "The OAR prioritizes their registration appointment for the purpose of lodging an asylum application.")

De advocaat van betrokkene stelde dat het opvangsysteem in Spanje structurele tekortkomingen vertoont. Sinds 2015 is er een stijging aan verzoekers waardoor het lang kan duren voor een verzoek is ingediend en ze in de opvangvoorzieningen terecht kunnen. Daarnaast stelde de advocaat dat de opvang voor mensen die terugkeren in het kader van een Dublinprocedure niet is gegarandeerd. Betrokkene verklaarde zelf tijdens het persoonlijk onderhoud dat het opvangcentrum waar hij verbleef overbevolkt was en het eten er niet goed was. Het AIDArapport vermeldt dat elke verzoeker in Spanje recht heeft op materiële opvang en toegewezen wordt aan een opvangcentrum van zodra zijn verzoek is ingediend. In de praktijk blijken er echter wel enkele tekortkomingen in het Spaanse opvangsysteem te bestaan waardoor de toegang tot opvang wordt bemoeilijkt. De materiële opvangcondities in Spanje dezelfde zijn voor ieder type asielzoeker ongeacht het type procedure waarin zij zitten: zij hebben recht op accommodatie, sociale ondersteuning en financiële hulp voor een periode van maximaal 18 maanden (24 maanden in het geval van kwetsbare groepen). Er wordt reeds sinds 2018 melding gemaakt van vertragingen in de toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen en de Spaanse instanties werden reeds door verschillende NGO's aangemaand om meer opvangplaatsen te voorzien om te vermijden dat verzoekers die hun verzoek hebben ingediend toch op straat terechtkomen. (AIDA-rapport p.93-103) Daarnaast doken er in bepaalde regio's gedurende 2019 en begin 2020 ook problemen van overbevolking op in de bestaande opvangvoorzieningen. Teneinde deze overbevolking op te vangen werden gesprekken met privébedrijven opgestart om leegstaande appartementen te gebruiken voor opvang van asielzoekers (AIDA-rapport p. 103). In 2018 en 2019 bleek dat verzoekers die in Spanje binnenkwamen in het kader van een Dublinprocedure soms moeilijkheden ondervonden om toegang te krijgen tot het Spaanse opvangsysteem. In januari 2019 werden door het Directoraat-Generaal in Spanje instructies uitgevaardigd dat ook voor personen die terugkeerden in het kader van een Dublin-procedure het recht op opvang gegarandeerd moest zijn. (AIDA-rapport p. 94, "the DGIAH issued instructions in January 2019 to ensure that asylum seekers returned under the Dublin Regulation are guaranteed access to reception."). Hoewel de toevloed aan verzoekers in 2018 en 2019 de moeilijkheden in het Spaanse opvangsysteem, zoals de moeilijke toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen, hebben versterkt zijn de eigenlijke omstandigheden in de opvangcentra zelf er niet op achteruit gegaan. (AIDA-rapport p. 105) We zijn dan ook van mening dat, hoewel het Spaanse opvangsysteem voor enkele stevige uitdagingen staat er geen sprake is van dermate structurele of systematische tekortkomingen van de Spaanse onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers van internationale bescherming waardoor we niet langer zouden kunnen uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginzel."

Door enkel vaagweg te verwijzen naar het "AIDA-rapport" zonder verdere verduidelijking van de publicatiedatum ervan en van de exacte vindplaats in dergelijke lijvige rapporten, toont de verzoeker niet aan dat de bevindingen van de verweerder incorrect zijn of dat zij niet aan de eisen van de redelijkheid zouden voldoen.

De verzoeker maakt bijgevolg ook niet concreet aannemelijk dat er voorafgaand aan het treffen van het overdrachtsbesluit bijkomende individuele garanties dienden te worden gevraagd. Zoals hoger reeds werd vastgesteld, toont de verzoeker geen specifieke vorm van kwetsbaarheid aan en kan hij evenmin dienstig verwijzen naar de gevolgen van de COVID-19 pandemie.

In punt 3.2. van het verzoekschrift citeert de verzoeker een krantenartikel dat op 28 februari 2020 werd gepubliceerd in El País. Uit dit artikel blijkt volgens de verzoeker dat er een risico is dat zijn verzoek om internationale bescherming niet of althans niet binnen een redelijke termijn zal worden behandeld en dat hij omwille van de overbevolking in de opvangvoorzieningen op straat dreigt terecht te komen. Het door de verzoeker geciteerde krantenartikel beschrijft echter de situatie anno 2019, terwijl de verweerder zich

bij het treffen van het thans bestreden overdrachtsbesluit heeft gebaseerd uit recentere en meer gezaghebbende informatie, met name het AIDA-rapport zoals geüpdatet op 21 april 2022. De verzoeker toont met dit gedateerde persartikel dan ook niet aan dat de verweerder, op grond van de latere en meer gezaghebbende informatie van het voormelde AIDA-rapport, ten onrechte heeft besloten dat *“hoewel het Spaanse opvangsysteem voor enkele stevige uitdagingen staat er geen sprake is van dermate structurele of systematische tekortkomingen van de Spaanse onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers van internationale bescherming waardoor we niet langer zouden kunnen uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginzel”*. De loutere bewering dat de COVID-19 pandemie de problemen heeft verergerd, volstaat evenmin om een actueel systeemfalen in de Spaanse procedures en voorzieningen aan te tonen.

De verzoeker gaat vervolgens, in een zeer uitvoerig punt 3.3. van zijn verzoekschrift, in op enkele rapporten van gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties.

Vooreerst citeert de verzoeker twee passages uit het AIDA-rapport op de bladzijden 98 en 99. De eerste passage betreft het gegeven dat verzoekers om internationale bescherming, na zes maanden niet langer worden gehuisvest in opvangvoorzieningen maar in appartementen en huizen. Zij krijgen in deze *“tweede fase”* dan geen zakgeld meer van 50 euro, maar de huur wordt wel door de overheid betaald en zij kunnen ook terugvallen op bijkomende financiële tegemoetkomingen om te voorzien in hun basisbehoeften (*“atención a las necesidades básicas”*). Daarnaast wordt ook nog voorzien in andere soorten van financiële hulp (*“ayudas puntuales”*) in verband met gezondheid, opleiding, training en geboorte. Dit kan blijkens het AIDA-rapport (p. 98) leiden tot problemen voor asielzoekers die moeilijkheden hebben om Spaans te leren en die daardoor ook moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt, zodat zij niet kunnen voldoen aan de vooropgestelde autonomie en zelfvoorzienendheid. Zo werden in 2020 in de media gevallen gemeld van Syrische en Palestijnse asielzoekers die uit hun huis zijn gezet of dreigden te worden gezet omdat zij zelf geen middelen konden vergaren om hun huur te betalen.

(zie AIDA-rapport, p. 98: *“All asylum seekers hosted in the first phase are given the amount of €50 per month per person (to cover personal out-of-pocket expenses), plus €20 per month for each minor in charge. In addition to this pocket money they receive on a monthly basis, other necessities are also covered after presenting a receipt of the expense when it regards: public transport, clothing, health related expenses, education and training related expenses, administration proceedings related expenses, translation and interpretation fees. During the second phase, protection holders are not provided with accommodation anymore; they live in private apartments and housing. They receive no pocket money, although expenses for the rent are covered by the asylum system. They can also receive additional financial support for covering basic needs (Atención a las necesidades básicas). The maximum amount of the latter varies according to the number of persons composing the family and further depends on whether they benefit from additional financial support for other types of expenses (ayudas puntuales) such as health, education, training, birth. Financial assistance to asylum seekers could be considered as adequate or sufficient during the first phase, as it is aimed to cover all basic needs. However, during the second phase of reception, conditions and financial support are not meant to be adequate, as they are conceived as extra assistance for supporting refugees' gradual integration in the host society. Main obstacles for asylum applicants present after passing the first phase, as the system foresees an initial degree of autonomy and self-maintenance which is hardly accomplishable in 6 months' time, and almost impossible in the case of applicants who have difficulties in learning and speaking the Spanish language, and thus face greater barriers to access to employment. The SEM instruction of January 2021 also aims at addressing these issues. Evictions or attempts to conduct evictions of Syrian and Palestinian asylum seekers from their houses have been reported during 2020 in Zaragoza and near Madrid, due to the above-mentioned challenges they face in securing material resources to pay their rent. In October 2020, however, an eviction of a Palestinian family near Madrid was suspended by a judge, in light of the documentation and the vulnerability report submitted by the organisation SOS Racismo. No information on this issue has been found for what concerns 2021.”*)

De verzoeker citeert echter zeer partieel uit de desbetreffende informatie op p. 98 van het AIDA-rapport. Zo kapt hij de laatste alinea af net voor de melding van een gerechtelijke opschorting van de uithuiszetting in 2020 en, belangrijker nog, de vermelding dat er geen dergelijke informatie kon worden gevonden voor het jaar 2021. De verzoeker toont derhalve niet aan dat er op het moment van de bestreden overdrachtsbesluit nog meldingen waren van uithuiszettingen van (Syrische) asielzoekers.

Bovendien heeft de verzoeker tijdens zijn Dublin-gehoor verklaard dat hij Frans wil leren (Dublininterview dd. 9 november 2022, vraag 37), dat zijn broer - die erkend vluchteling is in Zweden - hem geld opstuurt als hij het nodig heeft (idem, vraag 23), dat hij voorafgaand aan zijn reis naar Spanje in Dubai en in Libië

heeft gewerkt als automechaniciën (idem, vraag 42), dat hij de eerste 15 maanden in Spanje werd geholpen door een NGO waarna zijn steun werd stop gezet (idem, vraag 42), dat hij daarna naar Zweden ging waar hij werd teruggestuurd naar Spanje om daar slechts 3 dagen te blijven en een vliegtuigticket te kopen om naar België te komen. Hieruit blijkt dat de verzoeker voldoende zelfredzaam is en dat hij ook de wil heeft om een Romaanse taal te leren, derwijze dat het voor hem niet problematisch hoeft te zijn wanneer hij na zijn overdracht naar Spanje deels zelf dient in te staan voor kosten van kleding, eten en dergelijke meer. De verzoeker toont alleszins niet aan dat hij geheel afhankelijk zou zijn van de door de Spaanse overheid verstrekte geldelijke en materiële voorzieningen.

De verzoeker gaat met zijn betoog overigens ook niet concreet in op hetgeen in dit verband de bestreden akte wordt gesteld, met name:

“Middels zijn advocaat stelt betrokkene dat er verschillende obstakels zijn die de toegang tot de arbeidsmarkt en het onderwijs voor verzoekers bemoeilijken. Volgens het AIDA-rapport kunnen verzoekers beginnen werken vanaf zes maanden nadat ze hun verzoek indienden. Ze krijgen dan een nieuwe ‘rode kaart’, een tijdelijke verblijfsvergunning waarin vanaf dan aangegeven is dat ze een werkvergunning hebben voor de duur van de geldigheid van de rode kaart. Er zijn geen andere voorwaarden verbonden aan deze werkvergunning. Het rapport stelt dat er ook enkele obstakels zijn die de toegang tot de arbeidsmarkt kunnen bemoeilijken, zo spreken veel verzoekers onvoldoende Spaans en is het moeilijk hun buitenlandse kwalificaties en diploma's te laten erkennen. (AIDA p. 117) Onderwijs is enkel wettelijke verplicht voor kinderen van 6 tot 16 jaar. Om de sociale integratie en integratie op de arbeidsmarkt te bevorderen worden er voor volwassenen in de opvangcentra wel beroepsopleidingen en taalcursussen georganiseerd. (AIDA p. 117, 118) Het dient in elk geval te worden benadrukt dat het loutere feit dat betrokkene zou worden teruggestuurd naar een land waar zijn economische en sociale mogelijkheden minder gunstig zouden zijn dan deze in België op zich niet voldoende is om een schending van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest aannemelijk te maken. Tevens kan artikel 3 van het EVRM niet zo worden geïnterpreteerd dat het de verdragsluitende lidstaten ertoe zou verplichten om eenieder die zich op hun grondgebied bevindt te voorzien van huisvesting, of om asielzoekers de financiële middelen te verstrekken om hen een bepaalde levensstandaard te garanderen. De vaststelling dat de materiële en sociale levensomstandigheden er aanzienlijk op achteruit gaan bij de tenuitvoerlegging van de verwijderingsmaatregel is op zich dus niet voldoende om een schending van artikel 3 van het EVRM aan te tonen.”

De verzoeker toont op dit punt geen beoordelingsfout aan.

Vervolgens citeert de verzoeker één zin op p. 99 van het AIDA-rapport, waar word gesteld dat de media in 2018 hebben bericht dat minstens 20 Dublinterugkeerders werden uitgesloten van de opvangvoorzieningen omdat zij tevoren hadden verzaakt aan hun recht op opvang door Spanje te verlaten. Uit verzoekers verklaringen tijdens zijn Dublingehoor blijkt echter dat de verzoeker Spanje pas heeft verlaten nadat de steun die hij er voor 15 maanden had gekregen werd stopgezet (Dublininterview dd. 9 november 2022, vraag 42). De verzoeker toont niet aan en het blijkt niet dat hij bij zijn vertrek uit Spanje zou hebben verzaakt aan zijn asielopvang. Ook hier dient bovendien te worden vastgesteld dat de verzoeker moedwillig zeer onvolledig citeert. Hij vernoemt enkel de ene zin *“In 2018, media reports have referred to at least 20 persons returned under the Dublin Regulation who were excluded from the reception system and were rendered homeless, on the basis that they had renounced their entitlement to accommodation upon leaving Spain”* doch de direct hieropvolgende informatie vermeldt hij niet: *“Following a judgment of the TSJ of Madrid in 2018, 566 the Ministry of Inclusion, Social Security and Migration has issued instructions to ensure that asylum seekers returned under the Dublin Regulation are guaranteed access to reception (see Dublin: Situation of Dublin Returnees). 7 Reception conditions are never limited due to large numbers of arrivals. Instead, emergency measures are taken and asylum seekers are provided new available places where they can be hosted (see section on Types of Accommodation)”*. De verzoeker toont met zijn onvolledige citaat dat bovendien zowel wat het tijdsframe (informatie uit 2018 waarna er blijkens het AIDA-rapport gepaste maatregelen werden getroffen) als wat de specifieke situatie van de verzoeker betreft (het blijkt niet dat hij in Spanje zou hebben verzaakt aan asielopvang) niet voldoende relevant is, niet aan dat de thans voorliggende Dublinoverdracht eind 2022 een probleem oplevert dat zou kunnen aanleiding geven tot een schending van de door artikel 3 van het EVRM geboden bescherming.

De verzoeker gaat bovendien wederom niet concreet in op de hieromtrent in de bestreden akte geboden motieven:

“De advocaat van betrokkene stelde dat het opvangsysteem in Spanje structurele tekortkomingen vertoont. Sinds 2015 is er een stijging aan verzoekers waardoor het lang kan duren voor een verzoek is ingediend en ze in de opvangvoorzieningen terecht kunnen. Daarnaast stelde de advocaat dat de opvang voor mensen die terugkeren in het kader van een Dublinprocedure niet is gegarandeerd. Betrokkene verklaarde zelf tijdens het persoonlijk onderhoud dat het opvangcentrum waar hij verbleef overbevolkt was en het eten er niet goed was. Het Aidarapport vermeldt dat elke verzoeker in Spanje recht heeft op materiële opvang en toegewezen wordt aan een opvangcentrum van zodra zijn verzoek is ingediend. In de praktijk blijken er echter wel enkele tekortkomingen in het Spaanse opvangsysteem te bestaan waardoor de toegang tot opvang wordt bemoeilijkt. De materiële opvangcondities in Spanje dezelfde zijn voor ieder type asielzoeker ongeacht het type procedure waarin zij zitten: zij hebben recht op accommodatie, sociale ondersteuning en financiële hulp voor een periode van maximaal 18 maanden (24 maanden in het geval van kwetsbare groepen). Er wordt reeds sinds 2018 melding gemaakt van vertragingen in de toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen en de Spaanse instanties werden reeds door verschillende NGO's aangemaand om meer opvangplaatsen te voorzien om te vermijden dat verzoekers die hun verzoek hebben ingediend toch op straat terechtkomen. (AIDA-rapport p.93-103) Daarnaast doken er in bepaalde regio's gedurende 2019 en begin 2020 ook problemen van overbevolking op in de bestaande opvangvoorzieningen. Teneinde deze overbevolking op te vangen werden gesprekken met privébedrijven opgestart om leegstaande appartementen te gebruiken voor opvang van asielzoekers (AIDA-rapport p. 103). In 2018 en 2019 bleek dat verzoekers die in Spanje binnenkwamen in het kader van een Dublinprocedure soms moeilijkheden ondervonden om toegang te krijgen tot het Spaanse opvangsysteem. In januari 2019 werden door het Directoraat-Generaal in Spanje instructies uitgevaardigd dat ook voor personen die terugkeerden in het kader van een Dublin-procedure het recht op opvang gegarandeerd moest zijn. (AIDA-rapport p. 94, “the DGIAH issued instructions in January 2019 to ensure that asylum seekers returned under the Dublin Regulation are guaranteed access to reception.”). Hoewel de toevloed aan verzoekers in 2018 en 2019 de moeilijkheden in het Spaanse opvangsysteem, zoals de moeilijke toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen, hebben versterkt zijn de eigenlijke omstandigheden in de opvangcentra zelf er niet op achteruit gegaan. (AIDA-rapport p. 105) We zijn dan ook van mening dat, hoewel het Spaanse opvangsysteem voor enkele stevige uitdagingen staat er geen sprake is van dermate structurele of systematische tekortkomingen van de Spaanse onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers van internationale bescherming waardoor we niet langer zouden kunnen uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel.”

Door met citering van een in 2018 gepubliceerde versie van het AIDA-rapport slechts opnieuw te wijzen op de mogelijke wachttijd om terecht te kunnen in een opvangvoorziening en door te wijzen op het in het AIDA-rapport (versie 2021) gemelde tekort aan opvangcapaciteit door de instroom vanuit de eilanden en de enclaves, worden deze bevindingen niet ontkracht of weerlegd nu de verweerder deze problematiek heeft onderkend en hij heeft weergegeven dat de Spaanse overheden maatregelen nemen om de capaciteit te verhogen, derwijze dat de gemelde tekorten en uitdagingen niet van die aard zijn dat zij oplopen tot structurele of systematische tekortkomingen van de Spaanse onthaal- en opvangvoorzieningen. Het door de verzoeker geciteerde rapport van Amnesty International van 2016/2017, is dermate gedateerd dat hier hoe dan ook niet mee wordt aangetoond dat er heden systeemfouten zijn in de Spaanse onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers om internationale bescherming.

Vervolgens zet de verzoeker uiteen dat hij in Spanje het risico loopt om te worden blootgesteld aan mensenhandel, uitbuiting en prostitutie. Hij verwijst hieromtrent naar een publicatie van de United States Department of State van 28 juni 2018. De Raad merkt op dat deze informatie niet recent genoeg is in het licht van het thans voorliggende overdrachtsbesluit. Bovendien wordt in deze publicatie bericht dat een pas toegekomen en verhoogd aantal verzoekers om internationale bescherming kwetsbaar is voor mensenhandel, dit terwijl de verzoeker blijkens zijn verklaringen reeds ongeveer twee jaar in Spanje heeft verbleven en hij tijdens zijn Dublingehoor op geen enkele wijze melding maakte van enige vorm van uitbuiting of mensenhandel. De verzoeker verklaarde in tegendeel dat hij geen redenen heeft met betrekking tot de omstandigheden van opvang of behandeling die zijn verzet tegen de overdracht naar Spanje zouden kunnen rechtvaardigen. Hij verklaarde er geen problemen mee te hebben en te zullen afwachten (Dublininterview dd. 9 november 2022, vraag 39). Hij verklaarde eveneens dat hij eerder reeds naar Spanje werd teruggestuurd vanuit Zweden, dat hij toen drie dagen later reeds een vliegtuigticket kocht om naar België te reizen, alsook dat zijn broer die in Zweden woont hem geld geeft wanneer hij het nodig heeft (idem, zie *supra*). De verzoeker maakt met de loutere citaten uit het voormelde rapport van 28 juni 2018 en het AIDA-rapport (p. 114) niet concreet aannemelijk dat hij bij een overdracht naar Spanje enig gevaar loopt voor uitbuiting of mensenhandel.

De verzoeker verwijst tevens naar het AIDA-rapport op bladzijde 14 en bladzijden 143-149 en hij stelt dat, hoewel de Spaanse wetgeving de opsluiting van kwetsbare asielzoekers uitsluit, er toch uitzonderingen werden gesignaleerd. Hij geeft tevens aan dat de voorzieningen in sommige gesloten centra desastreus zijn. De verzoeker toont echter niet aan dat hij enige vorm van specifieke kwetsbaarheid vertoont (zie *supra*) noch maakt hij concreet aannemelijk dat hij in Spanje terecht zal komen in een gesloten opvangvoorziening. Uit de informatie van het AIDA-rapport blijkt alvast niet dat Dublinterugkeerders bij terugkeer stelselmatig zouden worden ondergebracht in een gesloten opvangvoorziening. Op dit punt wordt geen reëel risico op onmenselijke of vernederende behandelingen aannemelijk gemaakt.

De Raad merkt tevens op dat de verzoeker niet dienstig kan verwijzen naar het verbod om de centra in de enclaves Ceuta en Melilla te verlaten zodat asielzoekers werden weggehouden van het vasteland. Dit betoog en de informatie waarmee de verzoeker dit betoog tracht te staven, heeft immers betrekking op de algemene situatie van verzoekers om internationale bescherming die via de Middellandse Zee en de enclaves Ceuta en Melilla Spanje hebben bereikt, daar waar de verzoeker zich thans in de Schengenzone bevindt en het voorwerp uitmaakt van een akkoord tot terugname vanwege de Spaanse autoriteiten. Verzoekers situatie is dan ook geheel niet te vergelijken met deze van de in de door hem aangehaalde rapporten beschreven verzoekers om internationale bescherming.

Waar de verzoeker wijst op punctuele problemen in verband met de overbevolking van de opvangcentra waardoor verschillende asielzoekers dakloos waren in 2021 en hij in dit verband wijst op de informatie op bladzijden 102 en 103 van het AIDA-rapport, merkt de Raad op dat de meldingen van dakloze asielzoekers in 2021 blijken deze informatie voornamelijk de eilanden Tenerife en Gran Canaria betreffen alsook de enclave Melilla. Er valt niet in te zien en de verzoeker toont niet aan dat de verzoeker hier terecht zou komen na overdracht aan Spanje. In de bestreden akte wordt erop gewezen dat de Spaanse autoriteiten vroegen om de verzoeker *“over te dragen via de luchthaven van Madrid - Adolfo Suarez of de luchthaven van Barcelona - El Prat”*. Op p. 103 van het AIDA-rapport wordt wel de sluiting van de hostels in Madrid vermeld, doch hierbij werd wel degelijk voorzien in alternatieven voor de opvang, zij het dat de overdracht traag ging. Ook hier gaat het overigens over meldingen van dakloosheid van kwetsbare asielzoekers, terwijl de verzoeker geen vorm van specifieke kwetsbaarheid aannemelijk maakt. In tegendeel blijkt uit hetgeen voorafgaat dat de verzoeker voldoende zelfredzaam is derwijze dat het voor hem niet problematisch hoeft te zijn wanneer hij na zijn overdracht naar Spanje mogelijks niet meteen een opvangplaats krijgt toegewezen derwijze dat hij een tijdje zelf dient in te staan voor kosten van onderdak, kleding, eten en dergelijke meer.

Voor het overige doet de verzoeker met zijn summiere betoog omtrent de toegang tot huisvesting geen afbreuk aan hetgeen hieromtrent in de bestreden akte werd gesteld, met name: *“De advocaat van betrokkene stelde dat het opvangsysteem in Spanje structurele tekortkomingen vertoont. Sinds 2015 is er een stijging aan verzoekers waardoor het lang kan duren voor een verzoek is ingediend en ze in de opvangvoorzieningen terecht kunnen. Daarnaast stelde de advocaat dat de opvang voor mensen die terugkeren in het kader van een Dublinprocedure niet is gegarandeerd. Betrokkene verklaarde zelf tijdens het persoonlijk onderhoud dat het opvangcentrum waar hij verbleef overbevolkt was en het eten er niet goed was. Het AIDArapport vermeldt dat elke verzoeker in Spanje recht heeft op materiële opvang en toegewezen wordt aan een opvangcentrum van zodra zijn verzoek is ingediend. In de praktijk blijken er echter wel enkele tekortkomingen in het Spaanse opvangsysteem te bestaan waardoor de toegang tot opvang wordt bemoeilijkt. De materiële opvangcondities in Spanje dezelfde zijn voor ieder type asielzoeker ongeacht het type procedure waarin zij zitten: zij hebben recht op accommodatie, sociale ondersteuning en financiële hulp voor een periode van maximaal 18 maanden (24 maanden in het geval van kwetsbare groepen). Er wordt reeds sinds 2018 melding gemaakt van vertragingen in de toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen en de Spaanse instanties werden reeds door verschillende NGO's aangemaand om meer opvangplaatsen te voorzien om te vermijden dat verzoekers die hun verzoek hebben ingediend toch op straat terechtkomen. (AIDA-rapport p.93-103) Daarnaast doken er in bepaalde regio's gedurende 2019 en begin 2020 ook problemen van overbevolking op in de bestaande opvangvoorzieningen. Teneinde deze overbevolking op te vangen werden gesprekken met privébedrijven opgestart om leegstaande appartementen te gebruiken voor opvang van asielzoekers (AIDA-rapport p. 103). In 2018 en 2019 bleek dat verzoekers die in Spanje binnenkwamen in het kader van een Dublinprocedure soms moeilijkheden ondervonden om toegang te krijgen tot het Spaanse opvangsysteem. In januari 2019 werden door het Directoraat-Generaal in Spanje instructies uitgevaardigd dat ook voor personen die terugkeerden in het kader van een Dublin-procedure het recht op opvang gegarandeerd moest zijn. (AIDA-rapport p. 94, “the DGIAH issued instructions in January 2019 to ensure that asylum seekers returned under the Dublin Regulation are guaranteed access to reception.”). Hoewel de toevloed aan verzoekers in 2018 en 2019 de moeilijkheden in het Spaanse opvangsysteem, zoals de*

moeilijke toegang tot de Spaanse opvangvoorzieningen, hebben versterkt zijn de eigenlijke omstandigheden in de opvangcentra zelf er niet op achteruit gegaan. (AIDA-rapport p. 105) We zijn dan ook van mening dat, hoewel het Spaanse opvangsysteem voor enkele stevige uitdagingen staat er geen sprake is van dermate structurele of systematische tekortkomingen van de Spaanse onthaal- en opvangvoorzieningen voor verzoekers van internationale bescherming waardoor we niet langer zouden kunnen uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel.”

Wat de toegang tot de arbeidsmarkt betreft, heeft de verweerder zich gesteund op de volgende bevindingen:

“Middels zijn advocaat stelt betrokkene dat er verschillende obstakels zijn die de toegang tot de arbeidsmarkt en het onderwijs voor verzoekers bemoeilijken. Volgens het AIDA-rapport kunnen verzoekers beginnen werken vanaf zes maanden nadat ze hun verzoek indienden. Ze krijgen dan een nieuwe ‘rode kaart’, een tijdelijke verblijfsvergunning waarin vanaf dan aangegeven is dat ze een werkvergunning hebben voor de duur van de geldigheid van de rode kaart. Er zijn geen andere voorwaarden verbonden aan deze werkvergunning. Het rapport stelt dat er ook enkele obstakels zijn die de toegang tot de arbeidsmarkt kunnen bemoeilijken, zo spreken veel verzoekers onvoldoende Spaans en is het moeilijk hun buitenlandse kwalificaties en diploma's te laten erkennen. (AIDA p. 117) Onderwijs is enkel wettelijke verplicht voor kinderen van 6 tot 16 jaar. Om de sociale integratie en integratie op de arbeidsmarkt te bevorderen worden er voor volwassenen in de opvangcentra wel beroepsopleidingen en taalcursussen georganiseerd. (AIDA p. 117, 118) Het dient in elk geval te worden benadrukt dat het loutere feit dat betrokkene zou worden teruggestuurd naar een land waar zijn economische en sociale mogelijkheden minder gunstig zouden zijn dan deze in België op zich niet voldoende is om een schending van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het EU-Handvest aannemelijk te maken. Tevens kan artikel 3 van het EVRM niet zo worden geïnterpreteerd dat het de verdragsluitende lidstaten ertoe zou verplichten om eenieder die zich op hun grondgebied bevindt te voorzien van huisvesting, of om asielzoekers de financiële middelen te verstrekken om hen een bepaalde levensstandaard te garanderen. De vaststelling dat de materiële en sociale levensomstandigheden er aanzienlijk op achteruit gaan bij de tenuitvoerlegging van de verwijderingsmaatregel is op zich dus niet voldoende om een schending van artikel 3 van het EVRM aan te tonen.”

Door slechts één zin te citeren op p. 117 van het AIDA-rapport, die een informatie betreft die de verweerder in de bestreden akte uitdrukkelijk in rekening heeft genomen, worden deze bevindingen niet weerlegd. Bovendien herhaalt de Raad dat de verzoeker tijdens zijn Dublin-gehoor verklaard heeft dat hij Frans wil leren (Dublininterview dd. 9 november 2022, vraag 37), dat zijn broer, die erkend vluchteling is in Zweden, hem geld opstuurt als hij het nodig heeft (idem, vraag 23), dat hij voorafgaand aan zijn reis naar Spanje in Dubai en in Libië heeft gewerkt als automecanicien (idem, vraag 42), dat hij de eerste 15 maanden in Spanje werd geholpen door een NGO waarna zijn steun werd stop gezet (idem, vraag 42), dat hij daarna naar Zweden ging waar hij werd teruggestuurd naar Spanje om daar slechts 3 dagen te blijven en een vliegtuigticket te kopen om naar België te komen. Hieruit blijkt dat de verzoeker voldoende zelfredzaam is, dat hij ook de wil heeft om een Romaanse taal te leren en dat hij reeds ervaring heeft als automecanicien. De verzoeker maakt in het geheel niet aannemelijk dat hij bij zijn terugkeer naar Spanje, alwaar hij reeds meer dan twee jaar heeft verbleven en een asielprocedure heeft doorlopen, geen job zou kunnen vinden.

Wat de citaten uit het AIDA-rapport omtrent de scholing van kinderen en de bijzondere noden van specifieke kwetsbare groepen betreft, merkt de Raad op dat de verzoeker op geen enkele wijze aantoont dat deze informatie relevant is voor hem. De verzoeker is immers geen minderjarig kind en hij maakt evenmin aannemelijk dat hij een specifieke vorm van kwetsbaarheid vertoont (zie ook *supra*).

Ook de informatie en het uitvoerige betoog omtrent het verhoogde aantal doden op de Middellandse zee en de (collectieve) uitzettingen aan de Spaanse (buiten)grenzen te Ceuta, Melilla, Isla de la Tierra, Palma de Mallorca en Santander, is niet relevant *in casu*. Dit betoog en de informatie waarmee verzoeker dit betoog tracht te staven, heeft immers betrekking op de algemene situatie van verzoekers om internationale bescherming die via de Middellandse Zee en de grens met de enclaves Ceuta en Melilla Spanje trachten te bereiken alsook over punctuele incidenten te Santander en Palma de Mallorca met migranten die geen Dublinterugkeerders waren en die op eigen houtje het Spaanse grondgebied trachtten te bereiken, daar waar de verzoeker zich in de Schengenzone bevindt en het voorwerp uitmaakt van een akkoord tot terugname vanwege de Spaanse autoriteiten die vroegen om de verzoeker “over te dragen via de luchthaven van Madrid - Adolfo Suarez of de luchthaven van Barcelona - El Prat”. Verzoekers situatie is dan ook allerm minst te vergelijken met deze van de in de door hem aangehaalde rapporten

beschreven personen. Bovendien verwijst de verzoeker ook naar al te gedateerde rapporten van 2015, 2016, 2017 en 2018, die hoe dan ook te oud zijn om nog dienstig te kunnen betrekken op de thans voorliggende Dublinoverdracht.

De verzoeker verliest bovendien uit het oog dat de verweerder als volgt heeft gemotiveerd:

“De advocaat van betrokkene haalde verschillende rapporten en artikels aan die stellen dat er vanuit Ceuta en Melilla automatische en collectieve pushbacks gebeuren aan de grens. Het Aida-rapport vermeldt dat verzoekers die Spanje binnenkomen via één van bovenvermelde enclaves slechts daar verblijven tot hun verzoek ontvankelijk werd verklaard, daarna worden ze overgebracht naar het Spaanse vasteland. Dit is belangrijk voor verzoekers omdat zij pas recht hebben op de volledige tegemoetkomingen van het Spaanse opvangsysteem vanaf ze op het vasteland zijn, ze genieten enkel basisvoorzieningen zolang ze in Melilla of Ceuta verblijven. (AIDA p. 100). We benadrukken dat de Spaanse autoriteiten instemden met ons terugnameverzoek conform artikel 18(1)b van Verordening 604/2013. Dit betekent dus dat het verzoek van betrokkene in Spanje nog hangende is. Dit betekent ook dat het verzoek van betrokkene reeds ontvankelijk werd verklaard. Hij zal op het Spaanse vasteland kunnen verblijven en kunnen genieten van de Spaanse opvangvoorzieningen. Betrokkene zal niet het slachtoffer worden van een pushback, bovenstaande is dan ook niet van toepassing op de situatie van betrokkene.”

Deze bevindingen worden niet weerlegd.

Tot slot verwijst de verzoeker nog naar meldingen van racisme, discriminatie en haat jegens migranten in het AIDA-rapport en in een rapport van Human Rights Watch van 14 augustus 2015. Dit laatste rapport is uiteraard al te gedateerd om nog relevant te zijn *in casu*. Voor het overige wijst de Raad erop dat de verzoeker niet aangeeft dat hij, tijdens zijn verblijf in Spanje van 2019 tot 2022, het slachtoffer zou zijn geworden van deze of gene vormen van haat, discriminatie of racistische bejegeningen. De verzoeker toont verder niet met een concreet begin van bewijs aan dat Syrische verzoekers om internationale bescherming geen eerlijke en correcte procedure voor internationale bescherming kunnen genieten in Spanje of dat zij in het bijzonder zouden moeten vrezen voor onmenselijke of vernederende behandelingen. Het louter algemeen wijzen op een probleem van racisme en haat in Spanje, kan in dit verband ook niet volstaan.

Tot slot heeft de verweerder in dit verband ook op goede gronden gewezen op het volgende:

“Indien betrokkene zou willen impliceren dat Spanje de mensenrechten niet respecteert merken we nogmaals op dat Spanje partij is bij het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 1951, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 1967 en bij het EVRM en dat er derhalve kan van worden uitgegaan dat de Spanje instanties zich houden aan hun internationale verplichtingen.”

Uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de verzoeker niet heeft aangetoond dat de verweerder op basis van onjuiste feitelijke gegevens of op kennelijk onredelijke wijze oordeelt dat uit het AIDA-rapport niet kan worden besloten dat er dermate structurele tekortkomingen zijn dat verzoekers die in het kader van de Dublin III-verordening aan Spanje worden overgedragen per definitie in een situatie belanden van onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het Handvest. Op basis van het voorgaande besluit de Raad dat verzoeker niet aannemelijk maakt dat de genuanceerde benadering door de verweerder over de opvang en behandeling van Dublin-terugkeerders op grond van recente informatie van een gezaghebbende bron kennelijk onredelijk of niet zorgvuldig zou zijn.

Er dient dan ook te worden vastgesteld dat de verzoeker een reëel risico op behandelingen in strijd met artikel 3 van het EVRM of artikel 4 van het Handvest niet aantoonde. De verzoeker heeft evenmin aangetoond dat de verweerder bij het nemen van het bestreden overdrachtsbesluit is uitgegaan van een onzorgvuldige feitenvinding of dat hij hierbij kennelijk onredelijk heeft gehandeld.

Een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, van artikel 3 van EVRM of van artikel 4 van het Handvest, blijkt niet.

2.5. Het enig middel is ongegrond.

3. Korte debatten

De verzoekende partij heeft geen gegronnd middel dat tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing kan leiden aangevoerd. Aangezien er grond is om toepassing te maken van artikel 36 van het koninklijk besluit van 21 december 2006 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, wordt de vordering tot schorsing, als *accessorium* van het beroep tot nietigverklaring, samen met het beroep tot nietigverklaring verworpen.

OM DIE REDENEN BESLUIT DE RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN:

Enig artikel.

De vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring worden verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting op zestien augustus tweeduizend drieëntwintig door:

mevr. C. DE GROOTE,

wnd. voorzitter, rechter in vreemdelingenzaken,

mevr. C. DE GEYTER,

toegevoegd griffier.

De griffier,

De voorzitter,

C. DE GEYTER

C. DE GROOTE